

EŞİTBİZ PROJESİ KAPSAMINDA
ERKEN ÇOCUKLUK DÖNEMİNDE
SOSYAL GELİŞİMİN DESTEKLENMESİ
EĞİTİMİ

İZLEME VE DEĞERLENDİRME RAPORU
2023

İÇİNDEKİLER

Yönetici Özeti.....	3
Giriş	5
Birinci Bölüm: Proje Çerçevesi	5
İkinci Bölüm: İzleme ve Değerlendirme Yöntemi	7
2.1. İzleme ve Değerlendirme Çalışmalarının Çerçevesi ve Takvimi	7
2.2. İzleme Değerlendirme Araçları	8
Üçüncü Bölüm: Bulgular	12
3.1. Eğitim Değerlendirme Anketi Bulguları	12
3.2. Katılımcı Değerlendirmeleri	15
3.2.1. Genel Memnuniyete Dair Bulgular	15
3.2.2. Eğitim Programına ve Uygulanmasına Dair Bulgular	19
3.2.3. Eğitim Ortamına ve Öğrenme Sürecine Dair Bulgular	21
3.2.4. Katılımcı Geri Bildirimleri	24
3.3. Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisine Dair Bulgular	25
3.3.1. Katılımcıların Demografik Profili	26
3.3.2. Eğitim Programının Öğretmenler Üzerindeki Etkisine Dair Bulgular	29
3.3.2.1. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Bilişsel Farkındalık	29
3.3.2.2. Genel Toplumsal Cinsiyet Algısı	32
3.3.2.3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Davranış Farkındalığı	34
3.3.2.4. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konusunda Sınıfa Yönelik Özyeterlik	36
3.4. Mentorluk Sürecinin Değerlendirmesi	39
3.4.1. Mentorluk Anketi Bulguları	39
3.4.1.1. Katılımcıların Demografik Profili	39
3.4.1.2. Katılımcı Değerlendirmeleri	41
3.4.2. Mentorluk Katılımcı Bilgileri	50
3.5. Uzman Atölyesi Veli Anketi Bulguları	51
3.5.1. Katılımcıların Demografik Profili	52
3.5.2. Katılımcı Değerlendirmeleri	53
Dördüncü Bölüm: Sonuç ve Değerlendirmeler.....	57

YÖNETİCİ ÖZETİ

GarantiBBVA tarafından Öğretmen Akademisi Vakfı iş birliği ile gerçekleştirilen EşitBiz Projesi, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratarak toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu rapor, EşitBiz projesinin 2022-2023 eğitim öğretim yılındaki izleme ve değerlendirme çalışmalarının kapsamını, geliştirme süreçlerini ve süreçte elde edilen veri ve bulguları odağına almaktadır. İzleme ve değerlendirme süreçleri programın uygulama aşamaları gözetilerek farklı veri toplama araçları ile izlenmiştir. Verilerden elde edilen bulgular da sürece paralel olarak değerlendirilmiştir.

Proje kapsamında ilk aşama olarak sunulan asenkron ve senkron oturumlardan oluşan eğitim sürecine dair katılımcıların görüşlerinin oldukça olumlu olduğu görülmektedir. Toplam 310 eğitimcinin katıldığı eğitim değerlendirme anketinde, katılımcıların eğitim bütününe yönelik 10 üzerinden 9,35 puan vermiş olmaları bu durumun en önemli göstergesidir. Bununla birlikte katılımcılar eğitiminin bütünü dışında eğitim içeriği, dijital materyaller, eğitim sürecinin etkileşime izin vermesi gibi pek çok açıdan bu sürece dair olumlu görüşler iletilmişlerdir.

Asenkron ve senkron oturumlardan oluşan eğitimin hedeflenen etkisinin gerçekleşmesi de izleme değerlendirme çalışmasının bir parçası olarak ele alınmıştır. Eğitimden önce uygulanan ön-teste 141 ve eğitim sonunda uygulanan son-teste 65 öğretmen katılmıştır. Dört alt boyut altında yapılan bu incelemede, **eğitimin en büyük katkı sağladığı** boyut toplumsal cinsiyete dair **kalıp yargılar ile önyargılara dönük olan "toplumsal cinsiyet algısı"**ndaki değişim boyutunda yaşandığı gözlenmiştir. Bu boyutta katılımcıların toplam puanları 30 üzerinden değerlendirilmiştir. Eğitim öncesinde 18,14 olan puan ortalaması 13,09'a düşmüştür. Eğitimin etkisinin **ikinci en yüksek katkı sağladığı** boyut **"toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık" boyutudur**. Bu boyutu "toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı" boyutu takip etmektedir. Bununla birlikte, "toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik" boyutunda eğitim sonrasında katılımcıların özyeterlik algılarında eğitim öncesine kıyasla bir artış saptanmamıştır.

Asenkron ve senkron oturumlardan sonra gönüllü öğretmenlere mentorluk sunulmuştur. Bu süreç için de katılımcılara mentorluk değerlendirme anketi uygulanmıştır. Bu anket de 22 öğretmen tarafından yanıtlanmıştır. Anketi yanıtlayan öğretmenlerin %36,36'sı mentorluk toplantısının tamamına katılmış, %31,82'si ise toplantıya katılmış ancak tamamlamamıştır. Bu öğretmenlerin %68,18'i mentorluk toplantısının içerik ve eğitim süresinin dengeli bir şekilde planlandığını, aynı orandaki katılımcılar da mentorluk toplantısında sunulan bilgilerin, görevleri yapmada kolaylaştırıcı olduğunu düşünmektedir. Mentorluk sürecindeki görevleri yerine getirme durumlarına dair katılımcı görüşlerine bakıldığında da ilk görev öğretmenlerin %81,81'i tarafından tamamlanmış iken, ikinci ve üçüncü görevler için bu oran %77,27'ye ve son görev içinde %54,55'e düşmektedir.

Mentorluk sürecine katılan öğretmenlerin velilerine yönelik de uzman atölyesi gerçekleştirilmiştir. Atölyeye katılan 39 velinin 13'ü uzman atölyesi değerlendirme anketini yanıtlamıştır. Velilerin %84,6'sı atölye içeriğini ilgi çekici bulduğunu ifade etmiştir. Ayrıca velilerin %84,6'sı, atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğu için **eşitliği gözetken kitaplar seçebileceğini**, çocuğuyla konuşurken kullandığı **dili eşitsizliğe dayalı kalıp yargı ve önyargılardan arındırabileceğini** ve aktarılan bilgilerin eşitliğe yönelik farkındalığını artırdığını ifade etmiştir.

GİRİŞ

GarantiBBVA tarafından Öğretmen Akademisi Vakfı iş birliği ile gerçekleştirilen EşitBiz Projesi, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda farkındalık yaratarak toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlamaktadır. Bu rapor, 2021-2022 eğitim öğretim döneminde başlatılan EşitBiz projesinin 2022-2023 eğitim öğretim yılındaki izleme ve değerlendirme çalışmalarının kapsamını, geliştirme süreçlerini ve süreçte elde edilen veri ve bulgularını odağına almaktadır.

Rapor dört bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde proje çerçevesine ve projenin uygulama basamaklarına ilişkin bir özet sunulmuştur. İkinci bölümde 2022-2023 eğitim öğretim yılı içinde uygulanan izleme ve değerlendirme yöntemi detaylandırılmış, geliştirilen izleme ve değerlendirme araçlarının amaç, nitelik, kapsam ve boyutları sunulmuştur. Üçüncü bölümde proje sürecinde uygulanan veri toplama araçları ile elde edilen bulgular detaylı olarak sunulmuştur. Dördüncü ve son bölümde ise izleme ve değerlendirme çalışmaları kapsamındaki değerlendirmeler aktarılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM: PROJE ÇERÇEVESİ

EşitBiz Projesi kapsamında geliştirilen eğitim programı öğretmen, öğrenci ve velilere; eşit bir gelecek için önyargı karşıtı bir tutumla farklılıklarla barış içinde bir arada yaşamının toplumsal hayatı nasıl zenginleştirebileceği konularında farkındalık ve deneyim kazandırılmasını hedeflemektedir. Ayrıca program, farkındalık düzeyinin üzerine çıkarak davranış ve tutum değişikliği hedeflemektedir. Bu kapsamda 500 öğretmene ulaşılması planlanmıştır. Projenin öğrenciler özelindeki hedefi ise öğrencilerin öğretmenler aracılığıyla kapsayıcı ve olumlu bir tutum edinmelerinin sağlanması, toplumsal rollerin etkisi gözetilerek bilgi ve becerilerinde değişiklik yaratılmasıdır.

Proje kapsamında uygulanan programın öğretmenler özelindeki çıktıları ise aşağıdaki gibi tanımlanmıştır:

- Biyolojik cinsiyet ve toplumsal roller, kız ve erkek çocuklarına atfedilen ön yargı, kalıp yargı ve ayrımcılık kavramlarını ayırt eder.
- Kız ve erkek çocuklarının yaşama eşit katılımıyla ilgili bilimsel verileri inceler, eşit katılımını nasıl sağlayabileceğini örneklerdir.
- Kız ve erkek öğrencilerin cinsiyetlerinden kaynaklı maruz kaldıkları etiketleyen davranış ve ifadeleri fark eder.
- Eğitim ortamını ve materyallerini toplumsal roller bakış açısıyla değerlendirir, sağlıklı sosyal gelişimi destekleyici nitelikte düzenleyebilir.
- Şiddetin tanımını ve sebeplerini bilir, şiddetsiz iletişim ve şiddetsiz toplum pratiklerini uygulayabilir.
- Erken çocukluk döneminde ön yargı karşıtı eğitimin amaçlarını, içeriğini bilir ve eğitim uygulamasını yapabilir.
- Sınıfında, kız ve erkek çocuklara yönelik eşitlikçi söylem, tavır ve davranışlarının, şiddeti önlemedeki önemini fark eder.

Bu doğrultuda programın üç ana uygulama bileşeni bulunmaktadır. Bu bileşenlerden ilki, toplam altı konu başlığından oluşmakta, sekiz saatlik asenkron ve senkron eğitimleri içermektedir. Bu eğitimlerin konu başlıkları **“Okul Öncesi Dönemde Sosyal Gelişimin Desteklenmesi”, “Sosyal Gelişimi Destekleyici Araçlar”, “Eğitimde İyi Örnekler”, “Erken Çocukluk Döneminde Önyargı Karşıtı Eğitim”** olarak belirlenmiştir. Uygulama bileşenlerinden ikincisi Erken Çocukluk Döneminde Sosyal Gelişimin Desteklenmesi Eğitimi Uzman Atölyesi'dir. Üçüncü bileşen ise mentorluk sürecini kapsamaktadır. Mentorluk süreci, asenkron ve senkron eğitimler ile uzman atölyeleri tamamlandıktan sonra uygulamakta olup toplam dört görev içermektedir. Bu görevler “Öz Değerlendirme”, “Kitap Değerlendirme”, “Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi” ve öğretmenlerin sınıflarına yönelik hazırladıkları “Eylem Planı”dır. Ayrıca Uzman Atölyesi kapsamında, mentorluk uygulamasına katılan öğretmenlerin sınıflarındaki öğrenci velilerinin katılımının sağlandığı bir saatlik Uzman Atölyesi buluşması yer almaktadır.

Bir sonraki bölümde proje çerçevesine uygun olarak geliştirilen izleme ve değerlendirme yöntemi ve kapsamda kullanılan araçlar detaylandırılmıştır.

İKİNCİ BÖLÜM: İZLEME VE DEĞERLENDİRME YÖNTEMİ

2.1. İzleme ve Değerlendirme Çalışmalarının Çerçevesi ve Takvimi

EşitBiz projesinin 2022-2023 izleme ve değerlendirme çalışmaları Ekim 2022 tarihi itibarıyla başlatılmış olup Aralık 2022 tarihi itibarıyla de izleme değerlendirme çalışmalarının zenginleştirilmesi amacıyla ek çalışmalar yürütülmüştür.

İzleme ve Değerlendirme çalışmasının üç aşaması bulunmaktadır. Bu aşamalar aşağıda detaylandırılmış:

1. Aşama: Hazırlık (Aralık 2022)

- ÖRAV tarafından, izleme değerlendirme uzmanlarının katılımıyla proje sürecine ve uygulama detaylarına ilişkin bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.
- İzleme ve değerlendirme yönteminin belirlenmesi amacıyla ana uygulama bileşeninin içerik incelemeleri ile eğitimcilere yönelik geliştirilen içerik ve eğitimci kılavuzlarının inceleme çalışmaları tamamlanmıştır.
- Senkron eğitimlerin katılımcı gözlemleri tamamlanmıştır. Bu kapsamda iki ayrı senkron eğitim süreci, izleme değerlendirme uzmanları tarafından takip edilmiştir.
- Uzman atölyesi katılımcı gözlemi gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda 20 Aralık 2022 tarihli Uzman Atölyesi'ne izleme değerlendirme uzmanları katılım sağlamıştır. Ayrıca 2021-2022 eğitim öğretim döneminden gerçekleştirilen uzman atölyesinin kayıtları alınarak incelenmiştir.
- Mentorluk toplantısına izleme değerlendirme uzmanları tarafından katılım sağlanarak gözlem yapılmıştır. Bu kapsamda 21 Aralık 2022 tarihli mentorluk toplantısına dahil olunmuştur. Ayrıca 2021-2022 eğitim öğretim döneminden gerçekleştirilen mentorluk toplantısı kayıtları alınarak incelenmiştir.

2. Aşama: Geliştirme (Ocak-Şubat 2023)

- İzleme ve değerlendirme çalışmasının çerçevesi oluşturulmuştur.
- Uygulanmakta olan Eğitim Değerlendirme Anketinin zenginleştirilmesi tamamlanmıştır. İlgili detaylara raporun ilerleyen bölümlerinde yer verilmiş olup, bu ankette yer alan ve programın etkisini ortaya koyacak olan boyutlar detaylandırılmış ve ön-test son-test olarak uygulanmıştır.
- Uzman Atölyesi Veli Değerlendirme Anketi ve Uzman Atölyesi Öğretmen Anketi geliştirilmiştir.
- Mentorluk Değerlendirme Anketi geliştirilmiştir.
- İkisi öğretmen, biri veli olmak üzere toplam üç grup ile yapılması planlanan odak grup görüşmelerinin çerçevesi belirlenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu Mart 2023'te tamamlanacaktır.

3. Aşama: Uygulama ve Raporlama (Mart-Haziran 2023)

- 10 Şubat 2023 tarihine kadar elde edilen veriler ve izleme değerlendirme çalışmalarında kaydedilen ilerleme 1. İzleme Değerlendirme Ara Rapor'u olarak Şubat 2023 sonunda teslim edilmiştir.
- Mart-Temmuz 2023 tarihleri arasında ÖRAV tarafından bildirilen uygulama takvimi doğrultusunda, geliştirilen izleme ve değerlendirme araçları kullanılarak veriler toplanmıştır.
- Tüm gözlem, veri ve analizlerin yer aldığı İzleme Değerlendirme Final Raporu, 21 Eylül 2023 tarihinde teslim edilmiştir.

2.2. İzleme Değerlendirme Araçları

EşitBiz projesi izleme ve değerlendirme çalışması karma araştırma desenine sahiptir. İzleme sürecinde hem nicel hem de nitel veriler toplanmıştır. Nicel veriler anket yöntemiyle, nitel veriler ise yarı yapılandırılmış odak grup görüşmelerinin yanı sıra anketlerde bulunan açık uçlu sorular aracılığıyla elde edilmiştir. İzleme değerlendirme araçlarının detayları takip eden başlıklarda detaylandırılmış ve Tablo 1'de özetlenmiştir.

- Eğitim Değerlendirme Anketi ve Eğitimin Öğretmenlere Etkisi Anketi Eğitim Değerlendirme Anketinin iki temel amacı bulunmaktadır. Bunlardan ilki katılımcıların eğitim süreci ve içeriğine yönelik görüşlerinin toplanması, ikincisi ise projenin hedefleri doğrultusunda katılımcılarda ulaşılması hedeflenen farkındalık ve deneyim ile davranış ve tutum değişikliğinin izlenmesidir.

2022-2023 eğitim öğretim yılının ilk döneminde, projenin önceki yılında kullanılmış olan Eğitim Değerlendirme Anketi uygulanmaya devam edilmiştir. Bu anketin 6 boyutu bulunmaktadır ve bu boyutlar revizyon sürecinde korunmuştur. Bu boyutlar demografik bilgiler, eğitimden memnuniyet, eğitim programı ve uygulama sürecine yönelik görüşler, eğitim ortamı ve öğrenme sürecine yönelik görüşler, eğitimin öğretmenler üzerine etkisi ve katılımcı geri bildirimleridir. Ara rapor kapsamında ve mevcut raporun “Eğitim Değerlendirme Anketi Bulguları” başlığı altında, uygulanmış olan bu anketin verileri sunulmuştur.

Aralık 2023'te izleme ve değerlendirme çalışmaları çerçevesinde, Eğitim Değerlendirme Anketi kapsamının proje hedef ve çıktıları doğrultusunda zenginleştirilmesi kararlaştırılmıştır. Anketin devamlılığının sağlanması amacıyla madde ve boyutlarda eksiltmeye gidilmemiş, eğitimin öğretmenler üzerindeki etkisi boyutu yeni alt boyut ve maddelerle zenginleştirilmiştir. Revize edilmiş olan bu anket Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi Anketi olarak isimlendirilmiştir. Eğitimin öğretmenler üzerine etkisine yönelik zenginleştirilmesi sürecinde, ölçme değerlendirme aracının bütünselliğinin sağlanması amacıyla (1) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık, (2) genel toplumsal cinsiyet algısı, (3) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı ve (4) toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyutları olmak üzere dört yeni alt boyut eklenmiştir. Böylece projenin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik farkındalık ve deneyim kazandırma, davranış ve tutum değişikliği oluşturma hedeflerine yönelik izleme yapılabilmesi sağlanmıştır. Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi Anketi olarak isimlendirilen bu anket eğitim öncesinde ön-test ve eğitim sonrasında son-test olmak üzere iki aşamalı uygulanmıştır.

Bu düzenlemelerle birlikte Eğitim Değerlendirme Anketi'nin “eğitimin öğretmenler üzerine etkisi” boyutu ön-test / son-test yapısında uygulanmıştır. Ön-testte 9 madde yer almaktadır. İlk yedi madde demografik bilgilere yönelik sorulardan oluşmaktadır. Son iki madde ise yeni eklenen alt boyutları da dahil olmak üzere, 28 ifadeyi kapsamaktadır.

Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisi Anketi son-testi yukarıda açıklanan tüm boyutları içeren 16 maddeden oluşmakta olup üçü açık uçlu sorulardır. Ayrıca son test içinde toplam 50 ifade yer almaktadır.

Raporun “Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisine Dair Bulgular” başlığı altında güncellenmiş olan bu versiyon aracılığıyla elde edilen veri ve bulgulara yer verilmiştir. Bu anket Aralık 2022 tarihi itibarıyla projeye dahil edilen öğretmenlere uygulanmıştır.

- Uzman Atölyesi Değerlendirme Anketleri

Uzman Atölyesi Değerlendirme Anketi, atölyenin tamamlanmasından sonra uygulanmış olup son-test niteliğine sahip değerlendirme anketleridir. Anketler öğretmenler ve veliler olmak üzere iki ayrı katılımcı grubu için ayrı ayrı oluşturulmuştur. Anket kapsamında hem nicel hem de nitel araştırma yöntemleri bir arada kullanılmıştır. Uzman Atölyesi Değerlendirme Anketleri, uzman atölyesi eğitim içeriğinin kazanımları ile uyumlu olarak yapılandırılmış, hedef kitle olan veli ve öğretmenlere göre özelleştirilmiş, eğitimin proje hedefleri doğrultusundaki etkililiğinin izlenmesi hedeflenmiştir.

Uzman Atölyesi Öğretmen Değerlendirme Anketi, üçü açık uçlu olmak üzere 16 maddeden oluşmaktadır. Ayrıca demografik bilgiler, memnuniyet, farkındalık, davranış değişikliği, mesleki gelişim, eğitim ortamı ve öğrenme süreci boyutlarına sahiptir. Uzman Atölyesi Veli Değerlendirme Anketi ise, biri açık uçlu olmak üzere 9 maddeden oluşmaktadır. Bu anket demografik bilgiler, memnuniyet, farkındalık, davranış değişikliği ve yaygınlaştırma boyutlarını içermektedir. Uzman Atölyesi Öğretmen Değerlendirme Anketi'nin 5 öğretmen tarafından doldurulması ve veri

doğunluğunun sağlanamamış olması nedeniyle, veriler mevcut rapora dahil edilmemiştir. Uzman Atölyesi Veli Değerlendirme anketi aracılığıyla elde edilen veri ve bulgular, mevcut rapor kapsamında detaylandırılmıştır.

- Mentorluk Değerlendirme Anketi ve Mentorluk Süreci Ürünlerinin Değerlendirilmesi Mentorluk Değerlendirme Anketi, mentorluk sürecinin tamamlanmasından sonra uygulanmış olup son-test niteliğine sahip bir değerlendirme anketidir. Mentorluk uygulamasının kapsamı projenin özellikle deneyim kazandırma, davranış ve tutum değişikliği oluşturma hedeflerine odaklanmaktadır. Bu nedenle, değerlendirme anketinin amacı bu hedeflere yönelik izlemenin sağlanmasıdır. Anket 14 maddeden oluşmaktadır. Anketin ilk yedi maddesi demografik bilgileri içermektedir. Takip eden iki madde mentorluk sürecine yönelik memnuniyet ve katılım boyutlarını odağına almaktadır. 10-13 arasındaki dört madde görev bazlı olarak memnuniyet, katılım, farkındalık, davranış değişikliği ve mesleki gelişim boyutlarına odaklanmaktadır. Son madde ise sürece ilişkin geri bildirim boyutunu kapsamaktadır.

Mentorluk sürecine yönelik olarak geliştirilen anketin yanı sıra, sürecin etkililiğinin değerlendirilebilmesi amacıyla mentorluk sürecinde yer alan görevlere dair öğretmenlerin uygulama sürecinin takip edildiği dijital sistemdeki verilere ilişkin değerlendirmeler de gerçekleştirilmiştir.

- Odak Grup Görüşmeleri Ölçme değerlendirme çalışmaları kapsamında üç odak grup görüşmesinin tamamlanması ön görülmüştür. Bu görüşmelerin biri velilerin, ikisi ise öğretmenlerin katılımına yöneliktir. Odak grup görüşme formlarının çerçevesi Şubat 2023, görüşme akışları ise Mart 2023'te tamamlanmıştır. Odak grup görüşmelerinin Nisan 2023'te tamamlanması planlanmış, ancak proje takvimi doğrultusunda Haziran 2023'te gerçekleştirilmiştir. Veli görüşmesi 1 Haziran 2023 tarihine planlanmış, katılımın olmaması nedeniyle 14 Haziran 2023'te gerçekleştirilmiştir. Öğretmen odak grup görüşmelerinin ise 13 ve 20 Haziran 2023 tarihlerinde gerçekleştirilmesi planlanmış; 13 Haziran'daki görüşme gerekli katılımın sağlanamaması sebebiyle iptal edilmiştir.

Ölçek Adı	Uygulama Başlangıç Tarihi
Eğitim Değerlendirme Anketi	Ekim 2022
Eğitimin Öğretmenler Üzerine Etkisi Son-Test Uygulaması	Ekim 2022
Eğitimin Öğretmenler Üzerine Etkisi Ön-test ve Son-Test Uygulaması	Aralık 2022
Uzman Atölyesi Öğretmen Anketi	Ocak 2023
Uzman Atölyesi Veli Anketi	Ocak 2023
Mentorluk Değerlendirme Anketi	Ocak 2023
Odak Grup Görüşmeleri	Haziran 2023

Tablo 1. EşitBiz Projesi izleme değerlendirme araçları ve uygulamaya başlama tarihi

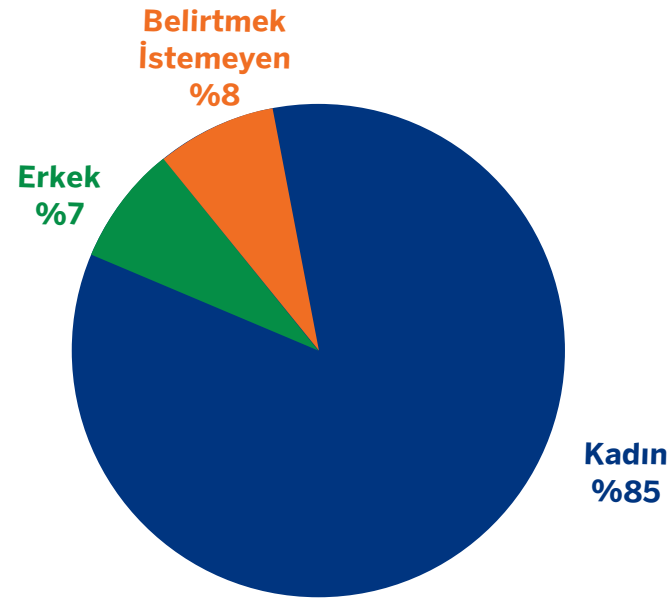
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM: BULGULAR

Bu başlık altında yukarıda detaylandırılan veri toplama yöntem ve araçlarından elde edilen bulgular özetlenmiştir.

3.1. Eğitim Değerlendirme Anketi Bulguları

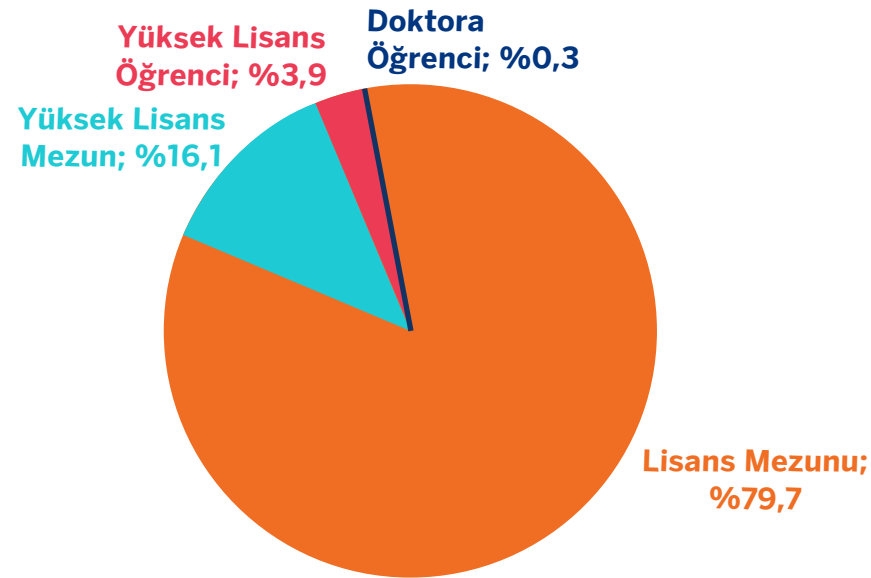
2022-2023 döneminde uygulanan EşitBiz Projesine, Ekim 2022-Temmuz 2023 döneminde toplam 620 öğretmen katılmıştır. Tamamladıkları senkron ve asenkron eğitimler sonrasında 310 öğretmen (%50) Eğitim Değerlendirme Anketini yanıtlamıştır. Raporun bu bölümünde Eğitim Değerlendirme Anketi'nin 6 boyutta elde edilen veri ve bulgularına yer verilmiştir. Bu boyutlardan ilki "Katılımcıların Demografik Profili" başlığı altında bulunan demografik bilgilerdir. "Katılımcı Değerlendirmeleri" başlığı altında ise eğitimden memnuniyet, eğitim programı ve uygulaması, eğitim ortamı ve öğrenme süreci ile katılımcı geri bildirimleri boyutlarının veri ve bulguları sunulmuştur.

EşitBiz Projesi Eğitim Değerlendirme Anketi, daha önce de belirtildiği üzere, projenin uygulandığı her iki dönemde de uygulanmıştır. Anket iki dönemde toplam 310 kişi tarafından yanıtlanmıştır. Söz konusu 310 kişinin %85'i kadın, %7'si ise erkektir. Katılımcıların %8'i cinsiyetini belirtmemiştir (Grafik. 1).

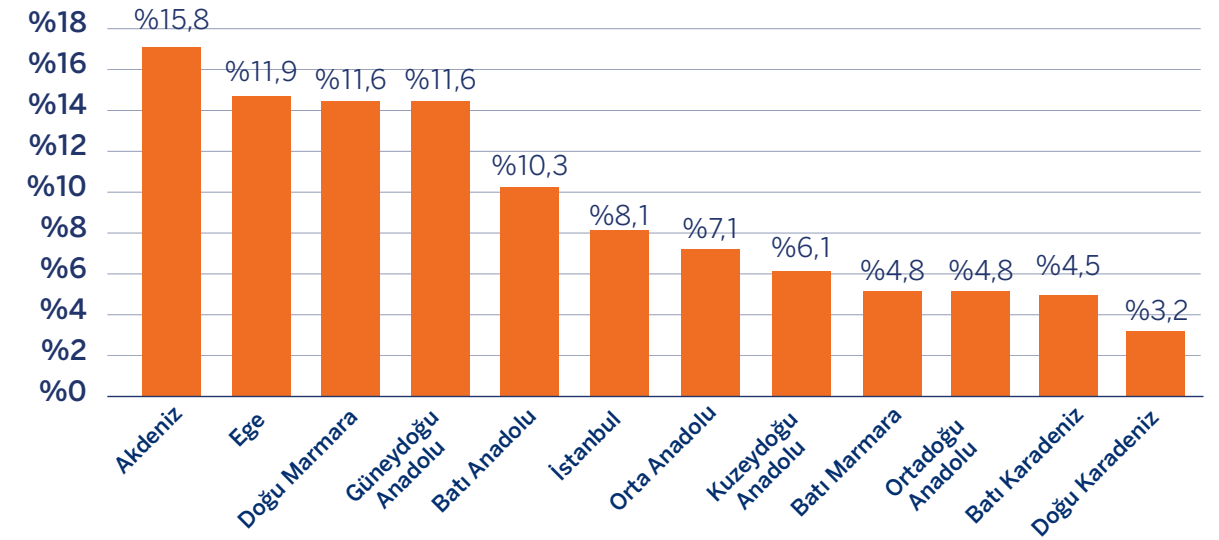
Grafik 1. Katılımcıların cinsiyete ve öğrenim durumuna göre dağılımı

Grafik 2’de görüldüğü üzere, katılımcıların %79,7’si lisans mezunu iken, %16,1’i yüksek lisans mezunu, %3,9’u yüksek lisans öğrencisi ve %0,3’ü doktora öğrencisidir.

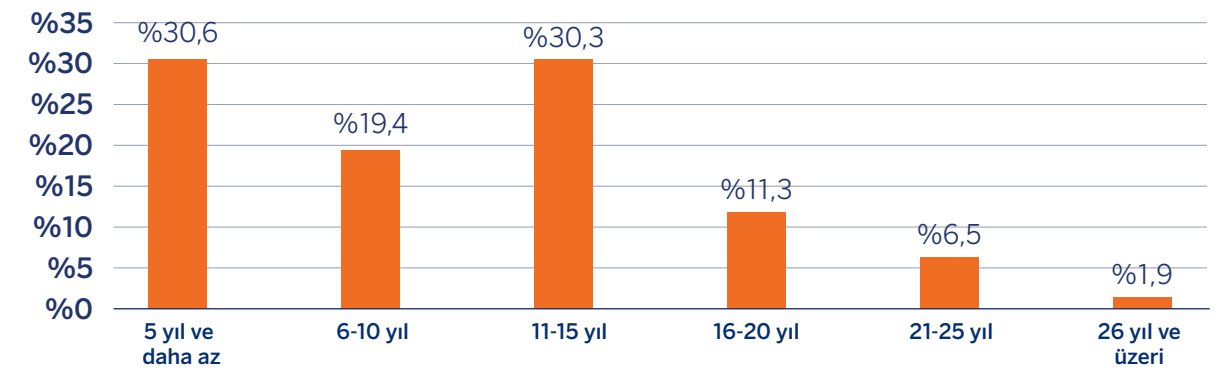

Grafik 2. Katılımcıların öğrenim durumuna göre dağılımı

Eğitim Değerlendirme Anketine katılan 310 eğitimci 69 farklı ilde görev yapmaktadır. Katılımcıların görev yerleri Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması¹ esas alınarak incelenmiştir. Grafik 3’te görüldüğü üzere, katılımcıların %15,8’i Akdeniz, %11,9’u Ege, %11,6’sı Doğu Marmara ve eş oranda Güneydoğu Anadolu, %10,3’ü Batı Anadolu, %8,1’i İstanbul ve kalan %30,6’sı ise diğer altı bölgede görev yapmaktadır.

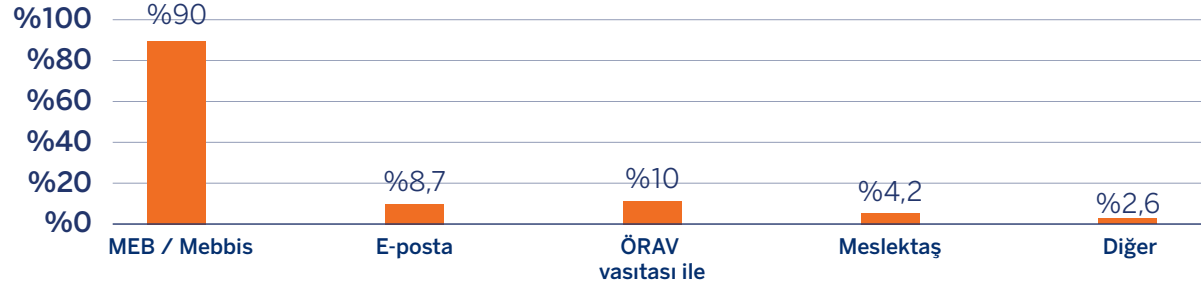
Grafik 3. Katılımcıların mesleki görev yerlerinin Türkiye İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırmasına göre dağılımı

Grafik 4. Katılımcıların mesleki kıdemlerine göre dağılımı

¹İstatistik bölge birimleri, Avrupa Birliği uyum yasaları kapsamında bir ülkenin ekonomik, sosyal ve coğrafi yönden benzerlik gösteren birbirine komşu illerin bir bölge oluşturarak, bölgesel tabanlı istatistikleri ortaya koymak, sosyo-ekonomik analizler yapmak ve topluma yönelik bölgesel politikalar geliştirmek amacıyla Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yapılan sınıflamalardır. Bazı katılımcı yanıtları birden fazla kategori altında yer aldığından toplam %100 üzerindedir.

Katılımcı öğretmenlere değerlendirme anketinde sorulan sorulardan biri de EşitBiz projesinden nasıl haber olduklarına ilişkindir. Bu sorunun cevabında katılımcılara çeşitli kategoriler sunulmuş, eğitimden haberdar oldukları kanalı ya da kanalları seçmeleri istenmiştir. Bir katılımcı birden fazla kanal aracılığıyla EşitBiz projesinden haberdar olmuşsa, birden fazla seçeneği işaretleyebilmiştir.

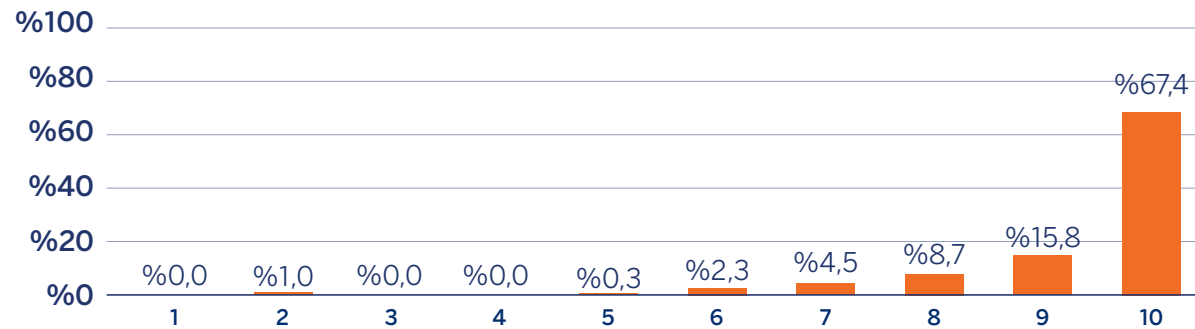

Grafik 5. Katılımcıların haber alma araçları

3.2. Katılımcı Değerlendirmeleri

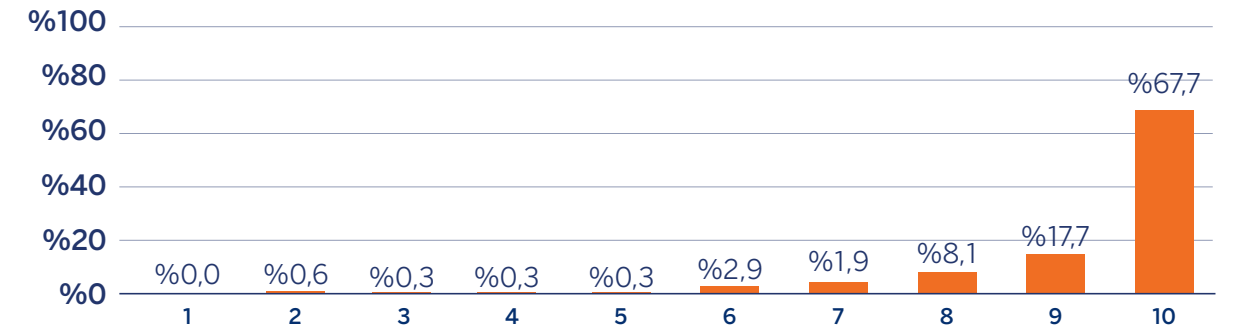
3.2.1. Genel Memnuniyete Dair Bulgular

Eğitim Değerlendirme Anketi'nde, katılımcıların proje kapsamında aldıkları eğitime dair genel memnuniyetlerinin ölçülmesi amacıyla ikisi derecelendirme, ikisi açık uçlu formatta olmak üzere dört soru sorulmuştur. Yönetilen derecelendirme sorularından ilki "Tamamlamış olduğunuz eğitimin içeriğine yönelik memnuniyetinize 1'den 10'a kadar kaç yıldız verirsiniz?" sorusudur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtın ortalaması 10 puan üzerinden 9,35'tir. Ayrıca Grafik 6'da görüldüğü üzere öğretmenlerin %67,4'ü 10 puan verirken, 6-9 puan verenlerin toplam oranı %31,3'tür. 5 ve daha altı puan verenlerin oranı %1,3'tür. Bu bulgu öğretmenlerin **eğitimin içeriğine yönelik yüksek memnuniyetlerine** işaret etmektedir.

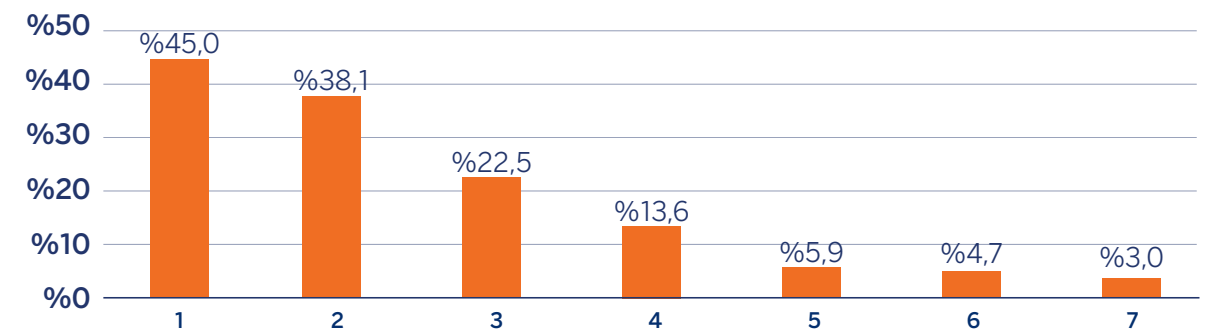
Grafik 6. Katılımcıların eğitimden memnuniyeti

Eğitime dair genel değerlendirme kapsamında yöneltilen bir diğer derecelendirme sorusu "Tamamlamış olduğunuz eğitimin planlama sürecine yönelik memnuniyetinize 1'den 10'a kadar kaç yıldız verirsiniz?" sorusudur. Katılımcıların bu soruya verdiği yanıt ortalamasının 9,38 olması, katılımcıların **eğitim planlamasına dair memnuniyetlerini** ortaya koymaktadır. Ayrıca Grafik 7'de görüldüğü gibi katılımcıların %67,7'si planlama sürecine 10 puan üzerinden 10, %30,6'sı 6-9 puan verirken, 5 ve daha altı puan verenlerin oranı %1,5'tür.

Grafik 7. Katılımcıların eğitimin planlanmasına dair memnuniyeti

Katılımcılara sorulan açık uçlu sorulardan ilki "Bu eğitim sizde neyi değiştirmeye aday olabilir? Örneğin bu eğitimden sonra neyi farklı yapacaksınız?" sorusudur. Bu soru ile öğretmenlerin **eğitime dair genel farkındalıklarının belirlenmesi** amaçlanmıştır. Bu soru 310 katılımcının 271'i tarafından yanıtlanmış olup verilen yanıtlar 8 boyut altıdan kategorize edilmiştir. Söz konusu kategoriler ve verilen yanıtların ilgili kategorilere göre dağılımları Grafik 8'de sunulmuştur².

Grafik 8. Katılımcıların eğitim sonrasında öngördükleri değişimler (%)

²Bazı katılımcı yanıtları birden fazla kategori altında yer aldığından toplam %100 üzerindedir.

Katılımcıların;

- %45'i eğitim sonrasında kendi öğrencileri başta olmak üzere mesleki yaşamlarında ve günlük yaşamlarında kullandıkları dilde toplumsal cinsiyet eşitliğini önceliklendireceklerini,
- %38,1'i geçmişteki önyargı ve kalıpyargılarını fark ederek ilerideki uygulamalarında tutum ve davranışlarında değişiklik yapacağını,
- %22,5'i eğitimde edindikleri bilgi ve örnekleri, sınıf ve okul içindeki eğitim sürecine yansıtacaklarını,
- %13,6'sı sınıf ortamında (fiziksel ortam) toplumsal cinsiyet eşitliğini gözeterek düzenleme yapacağını,
- %5,9'u eğitimde edindikleri bilgileri sorun çözme yaklaşımlarına yansıtacaklarını,
- %4,7'si öğrencilerinin sosyal duygusal gelişimlerine daha fazla önem vereceğini,
- %3'ü eğitimde var olan bilgilere sahip olsa da bu eğitimin bilgilerini pekiştireceklerini belirtmişlerdir.

Katılımcılardan gelen yanıtlardan bazıları aşağıda sunulmuştur:

"Bulduğumuz ilin ve mahalli idarenin olduğu için yabancı uyruklu öğrenci ağırlıkta cinsiyet farklılıkları çok benimsenmiş bu durumu ben biraz değiştirmeye çalışsam da yeterli değilmiş bundan sonra daha ağırlık verebilirim."

Tutum ve uygulamada değişim, Malatya, 11-15 yıllık deneyim

"Kendim çocuklara hitap ederken isimlerini söylememe rağmen yakışıklım prensesim diyebiliyordum bunun yanlış olduğunu fark ettim."

Sınıf içindeki iletişimi değiştirme, Adana, 11-15 yıllık deneyim

"Öğrencilerimin okulda etkinliklerde, sosyal davranışlarında onlarla kurduğum iletişimde, kullandığım dil ve yaklaşımım konusunda farkındalık yaşadım. Bu konuda değişiklikler yapmama gerektiğini düşünüyorum. Bazen cinsiyet vurgulamaları konusunda da dikkat etmem gerektiğini düşünüyorum. Olumlu davranışların daha çok ön plana çıkaracağım ve sosyal davranışlarını destekleyebileceğim eğitim planlamaları yapacağım."

Sınıf içindeki iletişimi değiştirme & Tutum ve uygulamada değişim, Edirne, 21-25 yıllık deneyim

"Oyun zamanında çocukların kızlar erkekler ayırımına nasıl yaklaşacağını öğrendim."

Tutum ve uygulamada değişim, Batman, 1-5 yıllık deneyim

"Genel anlamda bildiğim çalışmaları ancak yenilenmeye ihtiyaç duymuştum. Hatırlatmalar benim için iyi oldu".

Var olan bilgileri pekiştirme, Sinop, 11-15 yıllık deneyim

"Sınıf ortamını ve eğitim planımı çocukların sosyal gelişimi açısından kalıp yargılardan olabildiğince arındırmaya çalışacağım. Ön yargı ve kalıp yargıların erken çocukluk döneminde ne kadar kritik olduğunun bir kez daha farkına vardım. Örtük olarak bile öğrenilebilen bu davranışları önleyici olma konusunda daha planlı ve motive olacağım."

Tutum ve uygulamada değişim & Sosyal duygusal gelişime daha fazla alan açma, Ankara, 1 yıldan az deneyim

"Sınıf ortamlarında klikleşmiş kız ve erkek oyun gruplarını daha homojen dağılım sağlamayı düşünüyorum."

Eğitim öğretim sürecine yansıtma, İzmir, 6-10 yıllık deneyim

3.2.2. Eğitim Programına ve Uygulanmasına Dair Bulgular

Eğitim Değerlendirme Anketinde yer alan diğer boyut, katılımcı öğretmenlerin eğitim programının içeriğine ve uygulanmasına dair görüşlerini odağına almaktadır. Bu kapsamda öğretmenlere 11 ifade yönlendirilmiştir. Öğretmenlerden her bir ifadeye dair kendi görüşlerini 5'li Likert ölçeğinde yanıtlamaları istenmiştir. 5'li Likert ölçeği kapsamında 1 "Kesinlikle Katılmıyorum", 2 "Katılmıyorum", 3 "Kararsızım", 4 "Katılıyorum" ve 5 "Kesinlikle Katılıyorum" görüşlerini ifade etmektedir.

Öğretmenlerin söz konusu 11 sorunun tamamına verdikleri yanıtların yüzdeler dağılımları Tablo 2'de ve ortalama puanları Grafik 9'da sunulmuştur. Tüm katılımcıların ortalama puanları 4,51'e karşılık gelmektedir. En yüksek puan ortalaması 5 üzerinden 4,57 ile "Eğitim, mesleki gelişimime katkı sağladı." ifadesine aittir. 4,50'nin üzerinde ortalama puana sahip olan ifadeler sırasıyla şu şekildedir:

- "Eğitim, kişisel gelişimime katkı sağladı."
- "Eğitim materyalleri özenli bir şekilde hazırlanmıştı."
- "Eğitimin başında paylaşılan izlençe (eğitim akışı) eğitime hazır olmama yardımcı oldu."
- "Eğitim, sınıfta uygulayabileceğim etkinlikler konusunda katkı sağladı."
- "Eğitim süresince sunulan materyaller öğrenmemi kolaylaştırıcı nitelikte idi."
- "İçerik ilgi çekici idi."

Bununla birlikte diğer ifadeler arasında da en düşük ortalamaya sahip ifade 5 üzerinden 4,46 puan ile "Eğitim, ihtiyaçlarıma yönelik konular içeriyordu." ve "İçerik ve eğitim süresi dengeli bir şekilde planlanmıştı." ifadelerine aittir. Tüm bu ortalamalara bakıldığında öğretmenlerin genel olarak **eğitim programı ve uygulanmasına dair memnuniyetlerinin oldukça yüksek olduğu** görülmektedir.

Grafik 9. Katılımcıların eğitim programı ve uygulamasına dair görüşlerinin ortalama puanı

Katılımcı öğretmenlerin eğitim programı ve uygulamasına dair görüşlerinin ortalamasına ek olarak, eğitime yönelik görüşlerinin dağılımı da incelenmiştir. Tablo 3'te de görüldüğü üzere ifadeler "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerini tercih ederek yüksek memnuniyet gösteren öğretmenlerin oranı;

- "Eğitim, ihtiyaçlarıma yönelik konular içeriyordu." ifadesi için %93,9,
- "Eğitim süresince yapılan uygulamalar, etkinlikler ve görevler kazanımlara ulaşmamda yardımcı oldu." ifadesi için %93,5,
- "İçerik ve eğitim süresi dengeli bir şekilde planlanmıştı." ifadesi için %91,9,
- "İçerik ilgi çekici idi." ifadesi için %93,5,
- "Eğitim öncesi yapılan bilgilendirme yeterli idi." ifadesi için %91,6,
- "Eğitim süresince sunulan materyaller öğrenmemi kolaylaştırıcı nitelikte idi." ifadesi için %92,9,
- "Eğitimin başında paylaşılan izlençe (eğitim akışı) eğitime hazır olmama yardımcı oldu." ifadesi için %94,2,
- "Eğitim materyalleri özenli bir şekilde hazırlanmıştı." ifadesi için %94,6,
- "Eğitim, sınıfta uygulayabileceğim etkinlikler konusunda katkı sağladı." ifadesi için, %94,2,
- "Eğitim, kişisel gelişimime katkı sağladı." ifadesi için %94,5,
- "Eğitim, mesleki gelişimime katkı sağladı." ifadesi için %94,5'tir.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim, ihtiyaçlarıma yönelik konular içeriyordu.	%2,9	%1,0	%2,3	%34,5	%59,4
Eğitim süresince yapılan uygulamalar, etkinlikler ve görevler kazanımlara ulaşmamda yardımcı oldu.	%2,9	%1,3	%2,3	%32,6	%61,0
İçerik ve eğitim süresi dengeli bir şekilde planlanmıştı.	%3,2	%1,0	%3,9	%30,3	%61,6
İçerik ilgi çekici idi.	%3,2	%1,0	%2,3	%29,0	%64,5
Eğitim öncesi yapılan bilgilendirme yeterli idi.	%3,5	%1,0	%3,9	%29,7	%61,9
Eğitim süresince sunulan materyaller öğrenmemi kolaylaştırıcı nitelikte idi.	%3,2	%1,0	%2,9	%27,4	%65,5
Eğitimin başında paylaşılan izlençe (eğitim akışı) eğitime hazır olmama yardımcı oldu.	%3,2	%1,0	%1,6	%29,0	%65,2
Eğitim materyalleri özenli bir şekilde hazırlanmıştı.	%3,2	%0,0	%1,9	%29,0	%65,8
Eğitim, sınıfımda uygulayabileceğim etkinlikler konusunda katkı sağladı.	%3,2	%0,3	%2,3	%29,4	%64,8
Eğitim, kişisel gelişimime katkı sağladı.	%3,2	%0,3	%1,9	%26,1	%68,4
Eğitim, mesleki gelişimime katkı sağladı.	%3,2	%0,3	%1,9	%25,5	%69,0

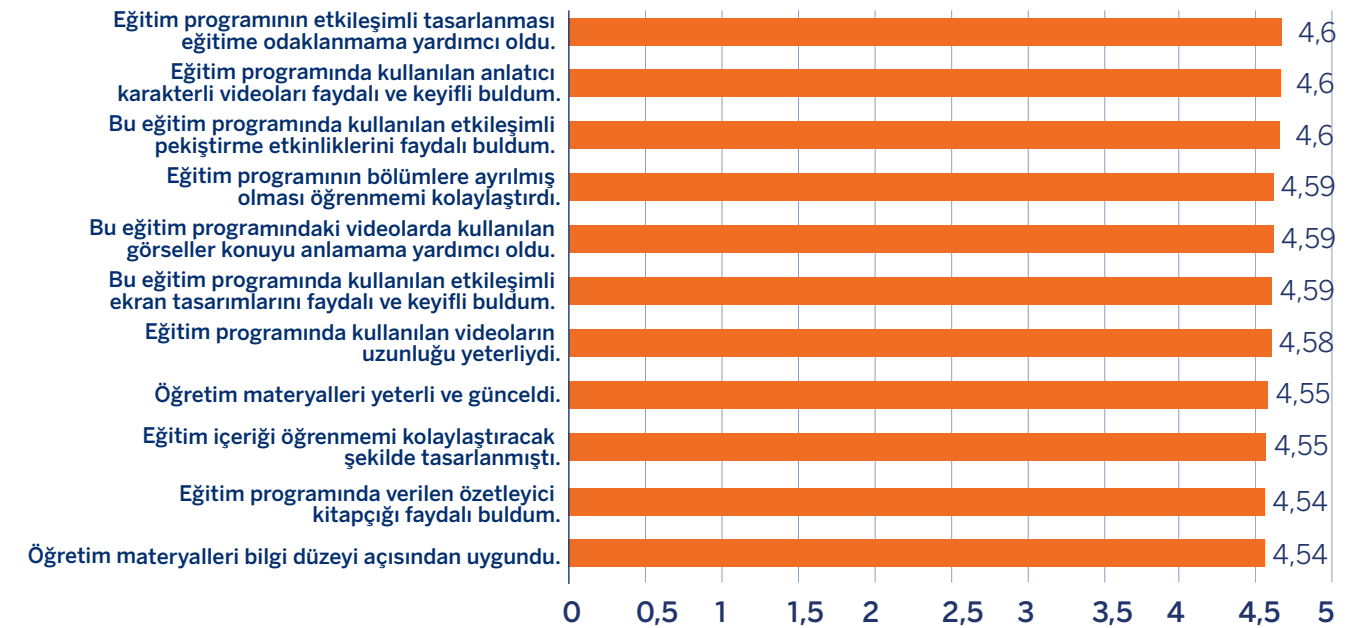
Tablo 2. Katılımcıların eğitim programı ve uygulamasına dair görüşlerinin dağılımı

3.2.3. Eğitim Ortamına ve Öğrenme Sürecine Dair Bulgular

EşitBiz projesi kapsamında eğitim ortamı ve eğitimdeki öğrenme sürecine dair katılımcı öğretmenlerin görüşlerini almak için 11 ifade yöneltilmiştir. Öğretmenlerden her bir ifadeye dair kendi görüşlerini 5’li Likert ölçeğinde yanıtlamaları istenmiştir. 5’li Likert ölçeği kapsamında 1 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 2 “Katılmıyorum”, 3 “Kararsızım”, 4 “Katılıyorum” ve 5 “Kesinlikle Katılıyorum” görüşlerini ifade etmektedir.

Öğretmenlerin görüşlerini ortalamasına bakıldığında 11 ifadenin ortalamasının 5 üzerinden 4,57 olması **eğitim ortamı ve eğitimdeki öğrenme sürecine yönelik öğretmen memnuniyetinin oldukça yüksek olduğuna** işaret etmektedir. Bununla birlikte tüm ifadelerle yönelik öğretmen görüşlerinin ortalaması 4,5 puanın üzerinde bulunmuştur. İfadelere yönelik öğretmenlerden gelen yanıtların ortalamaları Grafik 10’da sunulmuştur. Grafik 3’te de görüldüğü üzere 4,60 ile en yüksek ortalamaya sahip olan ifadeler;

- “Bu eğitim programında kullanılan etkileşimli pekiştirme etkinliklerini faydalı buldum.”,
- “Eğitim programında kullanılan anlatıcı karakterli videoları faydalı ve keyifli buldum.” ,
- “Eğitim programının etkileşimli tasarlanması eğitime odaklanmama yardımcı oldu.” ifadeleri olmuştur.

Grafik 10. Katılımcıların eğitim ortamı ve öğrenme sürecine dair görüşlerinin ortalama puanı

Eğitim ortamı ve öğrenme sürecine dair katılımcı öğretmenlerin görüşlerinin dağılımı da incelenmiştir. Tablo 3'te de görüldüğü üzere ifadelerle "katılıyorum" ve "kesinlikle katılıyorum" seçeneklerini tercih ederek yüksek memnuniyet gösteren öğretmenlerin oranı;

- "Eğitim içeriği öğrenmemi kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştı." ifadesi için %95,2,
- "Öğretim materyalleri yeterli ve günceldi." ifadesi için %94,5,
- "Öğretim materyalleri bilgi düzeyi açısından uygundu." ifadesi için %95,2,
- "Bu eğitim programında kullanılan etkileşimli ekran tasarımlarını faydalı ve keyifli buldum." ifadesi için %95,8,
- "Bu eğitim programında kullanılan etkileşimli pekiştirme etkinliklerini faydalı buldum." ifadesi için %95,8,
- "Bu eğitim programındaki videolarda kullanılan görseller konuyu anlamama yardımcı oldu." ifadesi için %95,5,
- "Eğitim programında kullanılan anlatıcı karakterli videoları faydalı ve keyifli buldum." ifadesi için %95,8,
- "Eğitim programında verilen özetleyici kitapçığı faydalı buldum." ifadesi için %94,5,
- "Eğitim programında kullanılan videoların uzunluğu yeterliydi." ifadesi için %95,8,
- "Eğitim programının bölümlere ayrılmış olması öğrenmemi kolaylaştırdı." ifadesi için %95,5,
- "Eğitim programının etkileşimli tasarlanması eğitime odaklanmama yardımcı oldu." ifadesi için %95,5'tir.

	Kesinlikle Katılıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Eğitim içeriği öğrenmemi kolaylaştıracak şekilde tasarlanmıştı.	%2,9	%0,3	%1,6	%29,7	%65,5
Öğretim materyalleri yeterli ve günceldi.	%2,6	%0,6	%2,3	%28,7	%65,8
Öğretim materyalleri bilgi düzeyi açısından uygundu.	%2,6	%1,0	%1,3	%30,3	%64,8
Bu eğitim programında kullanılan etkileşimli ekran tasarımlarını faydalı ve keyifli buldum.	%2,9	%0,0	%1,3	%27,1	%68,7
Bu eğitim programında kullanılan etkileşimli pekiştirme etkinliklerini faydalı buldum.	%2,9	%0,0	%1,3	%26,2	%69,6
Bu eğitim programındaki videolarda kullanılan görseller konuyu anlamama yardımcı oldu.	%2,6	%0,3	%1,6	%26,8	%68,7
Eğitim programında kullanılan anlatıcı karakterli videoları faydalı ve keyifli buldum.	%2,6	%0,6	%1,0	%25,8	%70,0
Eğitim programında verilen özetleyici kitapçığı faydalı buldum.	%2,6	%0,6	%2,3	%29,4	%65,2
Eğitim programında kullanılan videoların uzunluğu yeterliydi.	%2,9	%0,0	%1,3	%28,1	%67,7
Eğitim programının bölümlere ayrılmış olması öğrenmemi kolaylaştırdı.	%2,6	%0,3	%1,6	%26,2	%69,3
Eğitim programının etkileşimli tasarlanması eğitime odaklanmama yardımcı oldu.	%2,6	%0,3	%1,6	%25,9	%69,6

Tablo 3. Katılımcıların eğitim ortamı ve öğrenme sürecine dair görüşlerinin dağılımı

3.2.4. Katılımcı Geri Bildirimleri

Eğitim Değerlendirme Anketinde yer alan son soru "Tüm bu değerlendirmelere ek olarak, eğitim programına ya da ÖRAV'a yönelik başka geri bildirimleriniz varsa, bizimle paylaşmanız kendimizi daha çok geliştirmemizi sağlayacaktır. Bunun için size şimdiden teşekkür ederiz." sorusudur. Bu soru ile katılımcıların programa ve uygulama sürecine dair geri bildirimlerinin alınması amaçlanmıştır. Bu soru 310 katılımcının 144'ü (%46,5) tarafından yanıtlanmıştır. Soruyu yanıtlayan katılımcıların %90,3'ü programa yönelik memnuniyetini ifade ederken, 10 katılımcı olumlu görüşe ek olarak farklı içeriklerde eğitimler talep etmişlerdir. Ayrıca, katılımcıların 6'sı eğitimin yüz yüze yapılması, kapsamının derinleştirilmesi ve daha fazla katılımcıya yaygınlaştırılması gibi ek önerilerde bulunmuştur. Katılımcılardan gelen geri bildirimler de öğretmenlerin sunulan **eğitimden bütün olarak memnuniyetlerini ortaya koymaktadır.**

144 katılımcı yanıtlarından örnekler aşağıda sunulmuştur.

“Öncelikle kendimi çok değerli hissettim tüm görüş ve katkımızın anında dönüt ile değerlendirilmesi çok güzel. Çok teşekkür ediyorum farkındalık ve yeni deneyimlerim çoğaldı katkınız ve emekleriniz için teşekkürler.”

Edirne, 21-25 yıllık deneyim

“Okul öncesi alanında daha fazla eğitim verilmeli. İnanılmaz dil problemi, davranış problemi, şiddet eğilimi, ekran bağımlılığı, anne-baba tutumları sorunları var ve öğretmenler eğitim alırsa daha çabuk değiştiririz her şeyi.”

Manisa, 16-20 yıllık deneyim

“Cinsiyet Eşitliği üzerine yüksek lisans yapmış biri olarak bu kavramı okul öncesi öğrencilerime aktarabilmek için yıllarca çabalıyordum. Şimdi bu alanda harika bir eğitim aldım ve kullanabileceğim materyalim oldu. Çok teşekkür ederim. Eğitimlerimizin emeğine sağlık.”

Balıkesir, 16-20 yıllık deneyim

“Gerçek örnek sayısı artırılabilir.”

İstanbul, 1 yıldan daha az deneyim

“Bu eğitimi ve ÖRAV’ın diğer eğitimlerini yüz yüze aldığımı hayal bile edemiyorum. Uzaktan eğitimde bu denli donanıma ulaştıysam yüz yüze eğitimlerinizde olup eğitim için çocuklar için zümrelerim ve çevrem için faydalı olup aktarımlarda bulunmayı çok çok isterim.”

Ankara, 11-15 yıllık deneyim

“Online olmasına rağmen şu ana kadar katıldığım ve içeriği, katılımcıyı en aktif kılan eğitimlendendi. Teşekkürler.”

Tutum ve uygulamada değişim & Sosyal duygusal gelişime daha fazla alan açma,
Ankara, 1 yıldan az deneyim

“Sınıf ortamlarında klikleşmiş kız ve erkek oyun gruplarını daha homojen dağılım sağlamayı düşünüyorum.”

Diyarbakır, 2-5 yıllık deneyim

3.3. Eğitimin Öğretmenler Üzerindeki Etkisine Dair Bulgular

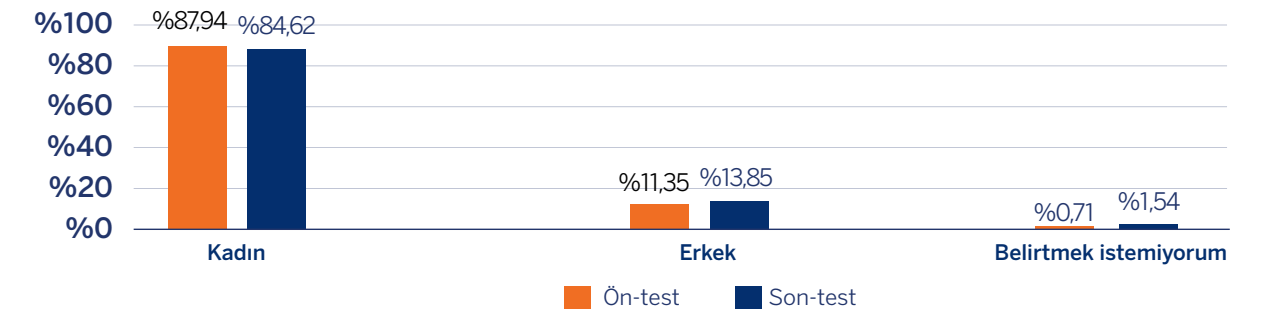
2022-2023 döneminde EşitBiz Projesi Eğitim Değerlendirme Anketi'nin “eğitimin öğretmenler üzerine etkisi” boyutu zenginleştirilerek uygulanmıştır. Eğitimin öğretmenler üzerindeki etki ve katkılarını değerlendirmek amacıyla yapılan bu geliştirme, ön-test / son-test yapısında uygulanmıştır. Ön-test senkron ve asenkron eğitimler öncesinde öğretmenlere yönlendirilmiş olup, son-test ise tüm eğitimleri tamamlamış olan öğretmenlere iletilmiştir. Anketin

zenginleştirilmiş versiyonu Mayıs 2023 tarihi itibarıyla projeye dahil edilen öğretmenlere uygulanmıştır. Bu nedenle bu boyut için ayrı bir demografik profil bölümü oluşturulmuştur.

Ön-testi toplam 141, son-testi ise toplam 65 öğretmen yanıtlamıştır. Raporun bu bölümünde öncelikle ön-test ve son-teste katılan öğretmenlerin demografik bilgileri sunulmuştur. Öğretmenlerden gelen geri bildirimler de ölçekte belirlenen dört alt boyut bağlamında raporlanmıştır. Bu boyutlar şu şekildedir: (1) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık, (2) genel toplumsal cinsiyet algısı, (3) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı ve (4) toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik.

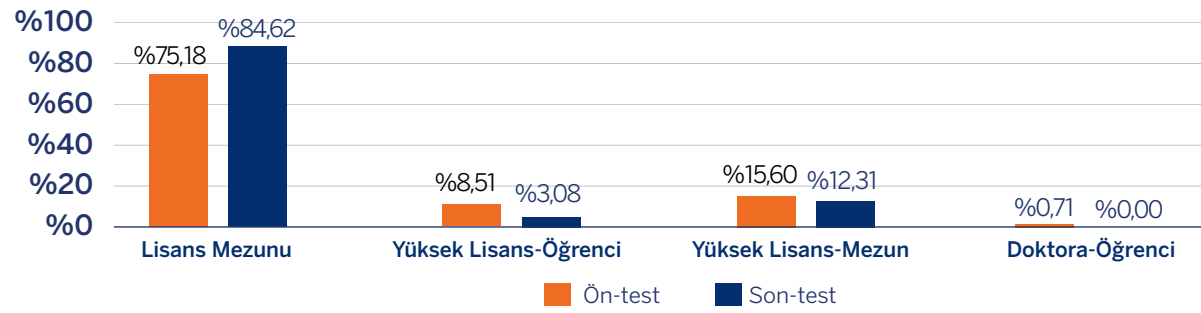
3.3.1. Katılımcıların Demografik Profili

EşitBiz Projesi Eğitim Değerlendirme Anketi 2022/2023 ön-test ve son-testini dolduran katılımcıların cinsiyet dağılımına bakıldığında ön-testi yanıtlayan kadın katılımcıların oranının %87,94 olduğu, erkeklerin oranının ise %11,35 olduğu görülmektedir. Bu oranlar son-test için sırasıyla %84,62 ve %13,85'tir (Grafik 11).

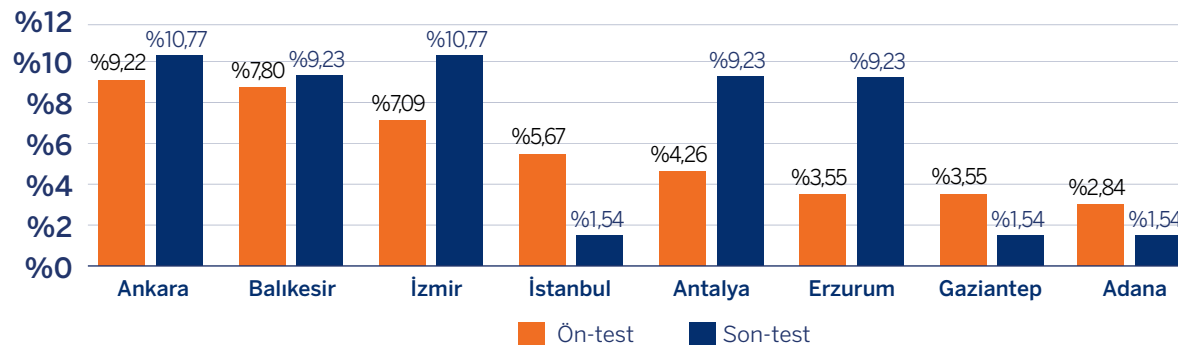
Grafik 11. Katılımcıların cinsiyete göre dağılımı

Katılımcıların eğitim düzeylerinin dağılımı Grafik 12'de sunulmuştur. Buna göre ön-testi yanıtlayan katılımcıların %75,81'i lisans mezunu, %8,51'i yüksek lisans öğrencisi, %15,6'sı lisans mezunu ve %0,71'i ise doktora öğrencisidir. Son-testi yanıtlayan katılımcılardan lisans mezunu, yüksek lisans öğrencisi ve yüksek lisans mezunu olanların oranları sırasıyla %84,62, %3,08 ve %12,31'dir.

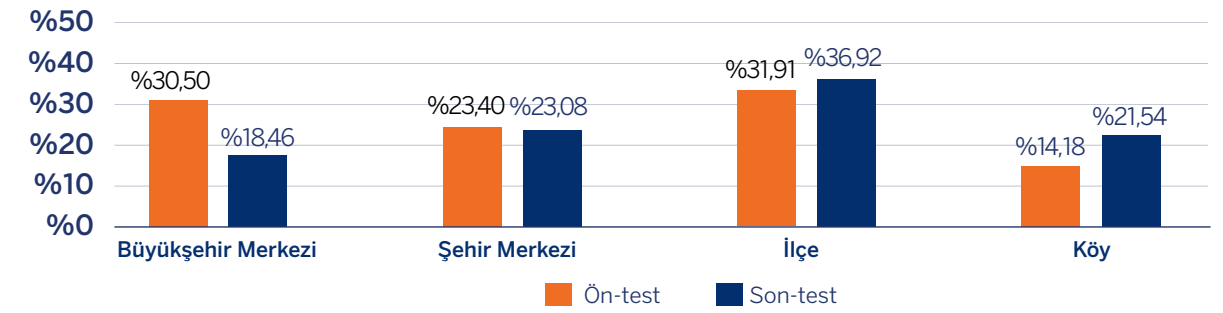
Grafik 12. Katılımcıların eğitim düzeylerine göre dağılımı

Eğitimin Öğretmenlere Etkisi Anketinde toplanan demografik bilgilerden bir diğeri de katılımcıların görev yaptıkları ilin bilgisidir. Hem ön-testi yanıtlayan (%9,22) hem de son-testi yanıtlayan (%10,77) katılımcıların en yoğun katılım gösterdikleri il Ankara'dır. Ön-test ve son-testi yanıtlayan katılımcıların yoğunlukta olduğu ilk 8 il Grafik 13'te sıralanmıştır. Grafikte yer almayan 47 ayri ilden katılımcı ön-testi (%57,57), 19 ilden katılımcı ise son-testi (%44,62) yanıtlanmıştır.

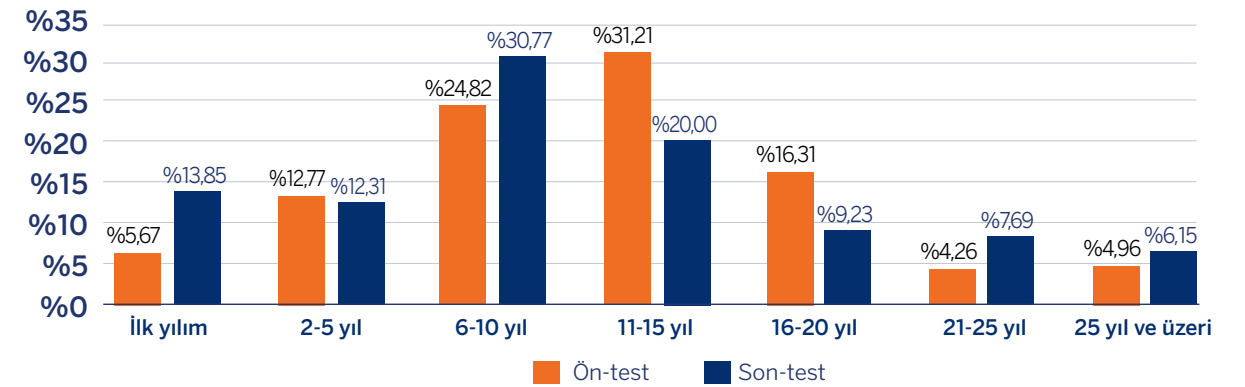
Grafik 13. Katılımcıların görev yaptıkları illere göre dağılımları

Eğitim öğretmenler üzerindeki etkisinin değerlendirilmesi amacıyla hazırlanan anketi dolduran katılımcıların görev yaptıkları yerin yerleşim türü de sorulmuştur. Buna göre ön-test için %30,50'lik oranla en yoğun katılım büyükşehirlerde görev yapan öğretmenler tarafından sağlanırken, son-testte en yoğun katılım %36,92 ile ilçelerde görev yapan öğretmenler tarafından sağlanmıştır. Katılımcıların yerleşim türüne göre dağılımları Grafik 14'te sunulmuştur.

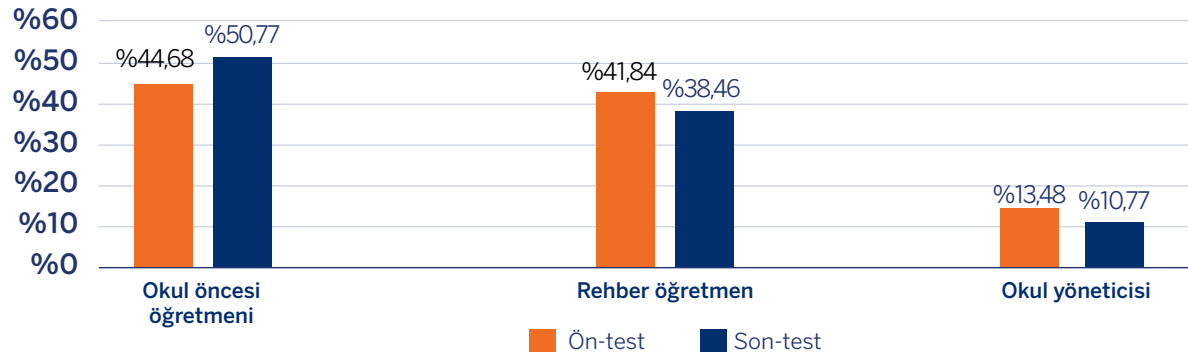
Grafik 14. Katılımcıların görev yaptıkları okulların yerleşim türü dağılımı

Katılımcılara yöneltilen sorulardan bir diğeri mesleki kıdemleridir. Grafik 15'de görüldüğü üzere ön-testi yanıtlayan katılımcıların büyük bir bölümü %31,21 ile 11-15 yıllık kıdeme sahip öğretmenlerden oluşmaktadır. Bunu %24,82 ile 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip öğretmenler takip etmektedir. Son-test içinse öğretmenlerin %30,77'sinin 6-10 yıllık mesleki kıdeme sahip olduğu görülmektedir. Bunu %20 ile 11-15 yıllık mesleki kıdemi olan öğretmenler takip etmektedir. Diğer mesleki kıdem aralıkları hem ön-test hem de son-test katılımcıları için Grafik 15'de sunulmuştur.

Grafik 15. Katılımcıların mesleki kıdemlerinin dağılımı

Ön-test ve son-test kapsamında demografik bilgiler için toplanan bilgilerden sonuncusu katılımcıların okullarındaki görevleridir. Ön-testi yanıtlayanların %44,68'i okul öncesi öğretmeni, %41,84'ü rehber öğretmen ve %13,48'i okul yöneticisidir. Bu oranlar son-testi yanıtlayan öğretmenler için sırasıyla %50,77, %38,46 ve %10,77'dir (Grafik 16).

Grafik 16. Katılımcıların okullarındaki görevlere göre dağılımı

3.3.2. Eğitim Programının Öğretmenler Üzerindeki Etkisine Dair Bulgular

2022-2023 döneminde EşitBiz Projesi eğitimlerine katılan öğretmenlere, eğitimin etki ve katkılarını değerlendirmek amacıyla anketin bu bölümünde 4 boyut ve 28 ifadeden oluşan 5'li Likert tipi soru yöneltilmiştir. 5'li Likert ölçeği kapsamında 1 "Kesinlikle Katılmıyorum", 2 "Katılmıyorum", 3 "Kararsızım", 4 "Katılıyorum" ve 5 "Kesinlikle Katılıyorum" görüşlerini ifade etmektedir.

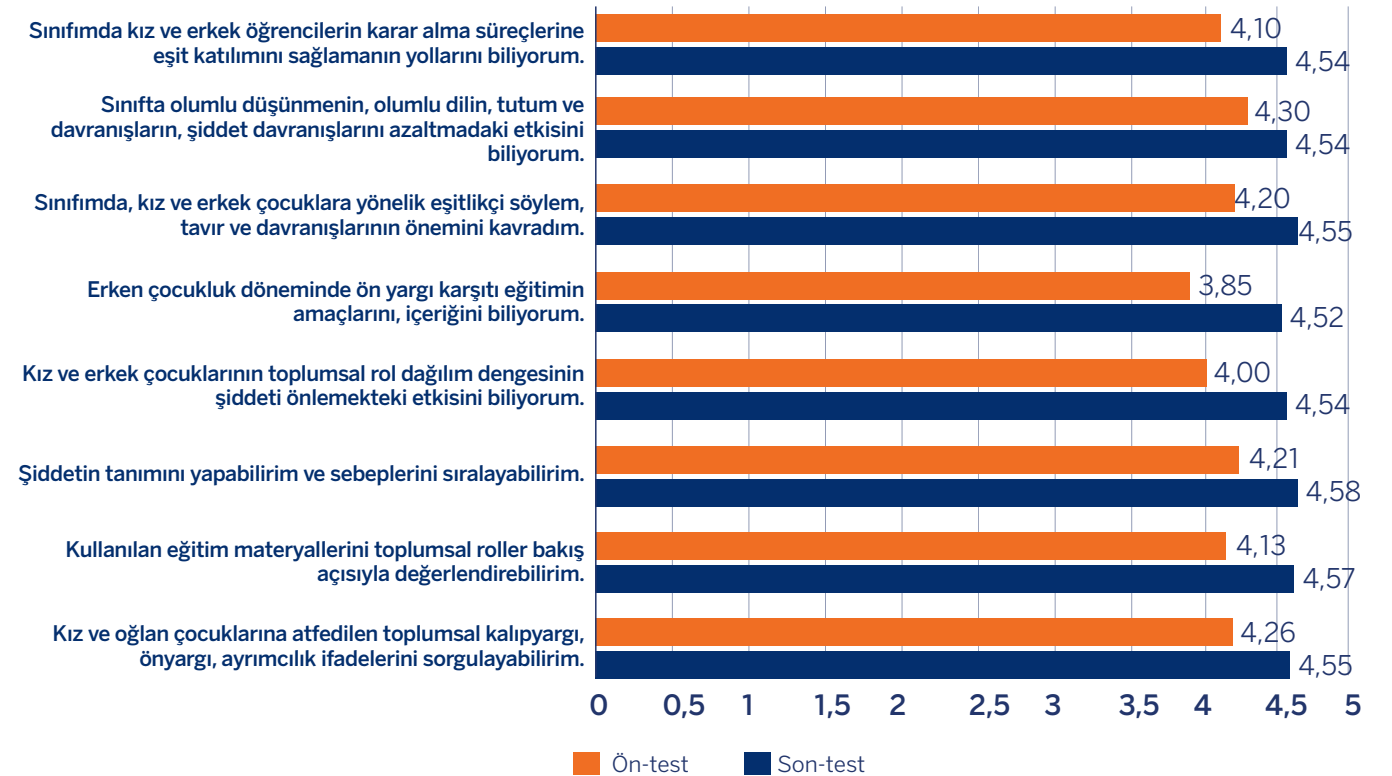
Katılımcılara yöneltilen bu kapsamdaki ifadelerin boyutları (1) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık, (2) genel toplumsal cinsiyet algısı, (3) toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı ve (4) toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterliktir.

3.3.2.1. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Bilişsel Farkındalık

Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalıkları 8 ifade ile değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlere toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilgi ve bilgiyi kullanabilme düzeylerine ilişkin ifadeler yöneltilmiştir. Bu boyutta yer alan tüm ifadeler için "kesinlikle katılıyorum" ve "katılıyorum" seçeneklerini işaretleyen katılımcıların toplam yüzde değerleri Tablo 4'te, ifadelerin 5 puan üzerinden ortalama puanları Grafik 17'de sunulmuştur.

	Ön-test	Son-test
Kız ve oğlan çocuklarına atfedilen toplumsal kalıpyargı, önyargı, ayrımcılık ifadelerini sorgulayabilirim.	%89,36	%96,92
Kullanılan eğitim materyallerini toplumsal roller bakış açısıyla değerlendirebilirim.	%84,40	%98,46
Şiddetin tanımını yapabilirim ve sebeplerini sıralayabilirim.	%89,36	%98,46
Kız ve oğlan çocukların toplumsal rol dağılım dengesinin şiddeti önlemedeki etkisini biliyorum.	%80,14	%98,46
Erken çocukluk döneminde ön yargı karşıtı eğitimin amaçlarını ve içeriğini biliyorum.	%70,21	%95,38
Sınıfımda, kız ve oğlan çocuklara yönelik eşitlikçi söylem, tavır ve davranışlarının önemini kavradım.	%87,94	%95,38
Sınıfta olumlu düşünmenin, olumlu dilin, tutum ve davranışların, şiddet davranışlarını azaltmadaki etkisini biliyorum.	%93,62	%95,38
Sınıfımda kız ve oğlan çocukların karar alma süreçlerine eşit katılımını sağlamanın yollarını biliyorum.	%83,69	%96,92

Tablo 4. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık düzeylerinin ön-test ve son-test sonuçları

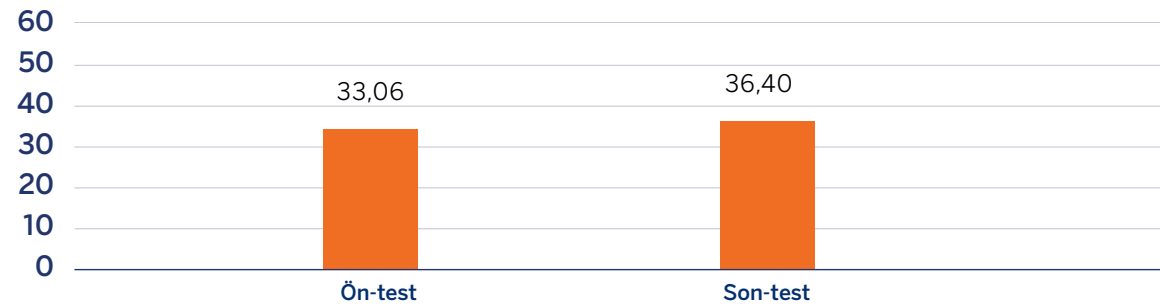
Grafik 17. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık düzeylerinin ön-test ve son-test puan ortalamaları

Yüzdeler puanlarda ön-testten son-teste tüm ifadelerde bir artış olduğu görülmektedir. Buna göre en yüksek artışın görüldüğü dört madde sırasıyla;

- 25,17 yüzde puanlık artışla “Erken çocukluk döneminde ön yargı karşıtı eğitimin amaçlarını ve içeriğini biliyorum.”,
- 18,32 yüzde puanlık “Kız ve oğlan çocukların toplumsal rol dağılım dengesinin şiddeti önlemekteki etkisini biliyorum.”,
- 14,06 yüzde puanlık artışla “Kullanılan eğitim materyallerini toplumsal roller bakış açısıyla değerlendirebilirim.”,
- 13,23 yüzde puanlık artış “Sınıfımda kız ve oğlan çocukların karar alma süreçlerine eşit katılımını sağlamanın yollarını biliyorum.” olmuştur.

Ayrıca bu boyutta yer alan 8 maddenin toplam puanıyla toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık boyut puanı hesaplanmıştır. Bu boyutun toplam puanı en düşük 8 ve en yüksek 40 puandır. Bu boyutun ön-testten son-teste kadar ortalama puanında gözlenen artışın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığı, bağımsız örneklem t-testi analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Grafik 18’de görüldüğü üzere katılımcıların ön-testte 33,06 olan puanları son-testte 36,40’a yükselmiştir. Yapılan t-testi analizi bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu artış kayda değer düzeydedir (Cohens’ d = .627).

Grafik 18. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel farkındalık boyutu puan ortalaması

Eğitim öncesine kıyasla **eğitim sonunda öğretmenlerin cinsiyete yönelik bilişsel farkındalıklarının arttığı görülmektedir.** Bu boyuttaki maddelere bakıldığında en büyük katkının; erken çocukluk döneminde ön yargı karşıtı eğitimin amaçlarını ve içeriğini dair bilgi, kız ve oğlan çocukların toplumsal rol dağılım dengesinin şiddeti önlemekteki etkisi ve kullanılan eğitim materyallerini toplumsal roller bakış açısıyla değerlendirebilme alanlarında olduğu görülmektedir.

3.3.2.2. Genel Toplumsal Cinsiyet Algısı

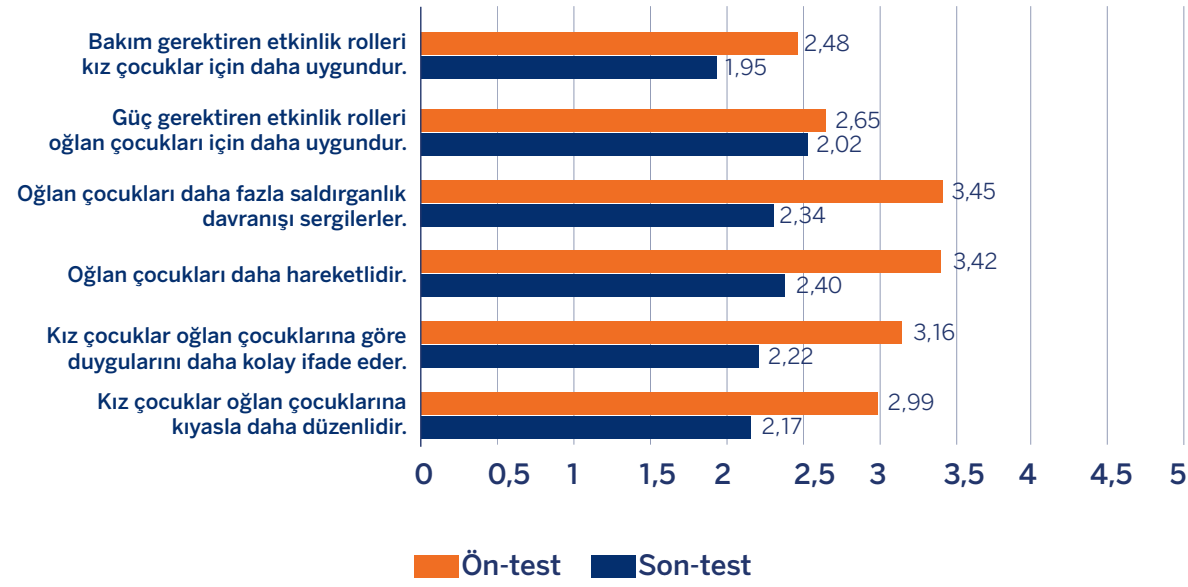
Katılımcıların genel toplumsal cinsiyet algısı boyutu 6 ifadeyle değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin toplumsal cinsiyete yönelik kalıpyargı, önyargı, ayrımcılık ifadelerini değerlendirebilme düzeylerinin ölçülmesi hedeflenmiştir. Bu boyutta yer alan tüm ifadeler için “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen katılımcıların toplam yüzde değerleri Tablo 5’te, ifadelerin 5 puan üzerinden ortalama puanları Grafik 18’de sunulmuştur.

	Ön-test	Son-test
Kız çocuklar oğlan çocuklarına kıyasla daha düzenlidir.	%44,68	%26,15
Kız çocuklar oğlan çocuklarına göre duygularını daha kolay ifade eder.	%50,35	%24,62
Oğlan çocukları daha hareketlidir.	%60,28	%32,31
Oğlan çocukları daha fazla saldırganlık davranışı sergilerler.	%60,99	%29,23
Güç gerektiren etkinlik rolleri oğlan çocukları için daha uygundur.	%28,37	%18,46
Bakım gerektiren etkinlik rolleri kız çocuklar için daha uygundur.	%24,82	%16,92

Tablo 5. Katılımcıların genel toplumsal cinsiyet algısına yönelik ön-test ve son-test sonuçları

Yüzdeler puanlarda ön-testten son-teste tüm ifadelerde bir düşüş olduğu görülmektedir. Buna göre en fazla düşüşün görüldüğü üç madde sırasıyla;

- 31,76 yüzde puanlık düşüşle “Oğlan çocukları daha fazla saldırganlık davranışı sergilerler.”,
- 27,98 yüzde puanlık düşüşle “Oğlan çocukları daha hareketlidir.”,
- 25,74 yüzde puanlık düşüşle “Kız çocuklar oğlan çocuklarına göre duygularını daha kolay ifade eder.” olmuştur.

Grafik 18. Katılımcıların genel toplumsal cinsiyet algısına yönelik ön-test ve son-test puan ortalamaları

Ayrıca bu boyutta yer alan toplam 6 maddenin toplam puanıyla genel toplumsal cinsiyet algısı düzeyi boyut puanı hesaplanmıştır. Bu boyutun toplam puanı en düşük 6 ve en yüksek 30 puandır. Bu boyutun ön-testten son-teste kadar ortalama puanında gözlenen düşüşün istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığı bağımsız örneklem t-testi analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Grafik 19’da görüldüğü ve beklendiği üzere katılımcıların ön-testteki 18,14 puanları son-testte 13,09’a düşmüştür. Yapılan t-testi analizi bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca bu düşüş kayda değer düzeydedir (Cohens’ d = .788).

Grafik 19. Katılımcıların genel toplumsal cinsiyet algısı boyutu puan ortalaması

Genel toplumsal cinsiyet algısı boyutunda katılımcıların farkındalıkları eğitim öncesine kıyasla eğitim sonrasında **arttığı görülmektedir**. Özellikle oğlan çocukların kız çocuklara kıyasla daha hareketli olduğu, daha fazla saldırganlık davranışı gösterdikleri ve kız çocukların oğlanlara kıyasla duygularını daha kolay ifade ettiklerine dair ön yargılarda azalma yaşanmıştır.

3.3.2.3. Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine Yönelik Davranış Farkındalığı

Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı boyutu 6 ifade ile değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliğine ve eşitsizliğine yönelik olarak bireysel davranışlarına dair özdeğerlendirmelerinin alınması hedeflenmiştir. Bu boyutta yer alan tüm ifadeler için “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen katılımcıların toplam yüzde değerleri Tablo 6’da ve ifadelerin 5 puan üzerinden ortalama puanları Grafik 19’da sunulmuştur.

	Ön-test	Son-test
Kız ve oğlan çocukların cinsiyetlerinden kaynaklı maruz kaldıkları etiketleyici davranış ve ifadeleri gözlemleyebiliyorum.	91,49%	96,92%
Çocuklarda olumlu davranış geliştirmek için kullandığım yöntemler, zaman zaman cinsiyete dayalı olarak farklılaşır. *	33,33%	20,00%
Kız ve oğlan çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarımın zaman zaman farklılaştığını düşünüyorum. *	34,04%	26,15%
Hazırladığım tüm sınıf içi etkinlik ve uygulamaları kız ve oğlan çocuklarına eşit derecede ilgisini çekecek şekilde tasarlarım.	79,43%	76,92%
Öğrencilere sorumluluk verirken her zaman toplumsal cinsiyetlerini dikkate alırım.	23,40%	33,85%
Öğrencilerime rol modelleri sunarken her zaman toplumsal cinsiyetlerini dikkate alırım.	26,24%	35,38%

*T-testi analizinde ters kodlanan maddelerdir.

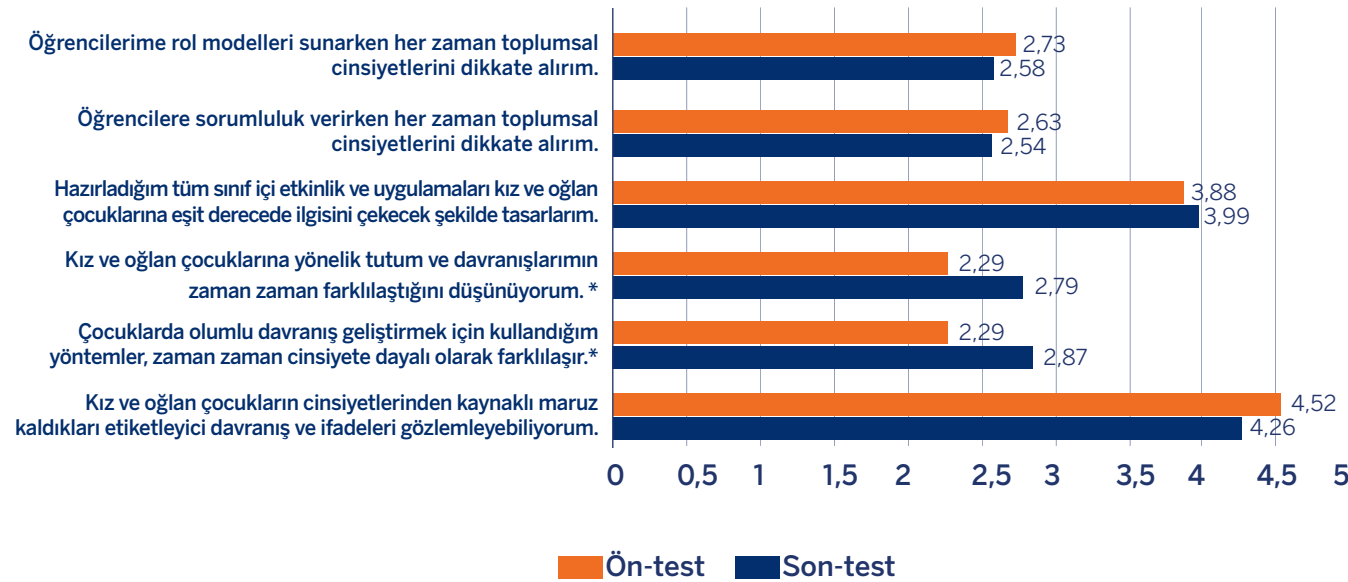
Tablo 5. Katılımcıların toplumsal cinsiyete yönelik davranış farkındalığı düzeyleri ön-test ve son-test sonuçları

Bu boyut altında yer alan ifadelerin üçünde, ön-testten son-teste bir artış yaşanmıştır. Eğitimin etkisi doğrultusunda bu artış, beklentilerle uyumludur. Söz konusu maddeler;

- 10,45 yüzde puanlık artış ile “Öğrencilere sorumluluk verirken her zaman toplumsal cinsiyetlerini dikkate alırım.”,
- 9,14 yüzde puanlık artış ile “Öğrencilerime rol modelleri sunarken her zaman toplumsal cinsiyetlerini dikkate alırım.”
- 5,43 yüzde puanlık artış ile “Kız ve oğlan çocukların cinsiyetlerinden kaynaklı maruz kaldıkları etiketleyici davranış ve ifadeleri gözlemleyebiliyorum.” ifadeleri olmuştur.

Öte yandan bu boyut altında yer alan ifadelerin üçünde, ön-testten son-teste bir düşüş yaşanmıştır. Eğitimin etkisi doğrultusunda bu düşüş, beklentilerle uyumludur. Söz konusu maddeler;

- 13,33 yüzde puanlık bir düşüşle “Çocuklarda olumlu davranış geliştirmek için kullandığım yöntemler, zaman zaman cinsiyete dayalı olarak farklılaşır.”,
- 7,89 yüzde puanlık bir düşüşle “Kız ve oğlan çocuklarına yönelik tutum ve davranışlarımın zaman zaman farklılaştığını düşünüyorum.”,
- 2,51 yüzde puanlık bir düşüşle “Hazırladığım tüm sınıf içi etkinlik ve uygulamaları kız ve oğlan çocuklarına eşit derecede ilgisini çekecek şekilde tasarlarım.” ifadeleri olmuştur.

Grafik 20. Katılımcıların toplumsal cinsiyete yönelik davranış farkındalığı düzeyleri ön-test ve son-test puan ortalamaları

Ayrıca bu boyutta yer alan toplam 6 maddenin toplam puanıyla toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı boyut puanı hesaplanmıştır. Bu boyutun toplam puanı en düşük 6 ve en yüksek 30 puandır. Bu boyutun ön-testten son-teste kadar ortalama puanında gözlenen artışın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığı bağımsız örneklem t-testi analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Katılımcıların ön-testte 19,95 olan puanları son-testte 21,01'e yükselmiştir. Yapılan t-testi analizi bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir (Grafik 21). Ayrıca bu artış anlamlı düzeyde olsa da düşük etki değerine sahiptir (Cohens' d = .406).

Grafik 21. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı boyutu puan ortalaması

Eğitim öncesine kıyasla **eğitim sonunda öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalıklarının arttığı görülmektedir.** Bu boyuttaki maddelerin detayına bakıldığında eğitimin en büyük katkısının; çocuklarda olumlu davranış geliştirmek için kullanılan yöntemlerin zaman zaman cinsiyete dayalı olarak farklılaşması ile kız ve oğlan çocuklarına yönelik tutum ve davranışların zaman zaman farklılaşmasının önüne geçmek olduğu görülmektedir.

3.2.2.4. Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Konusunda Sınıfa Yönelik Özyeterlik

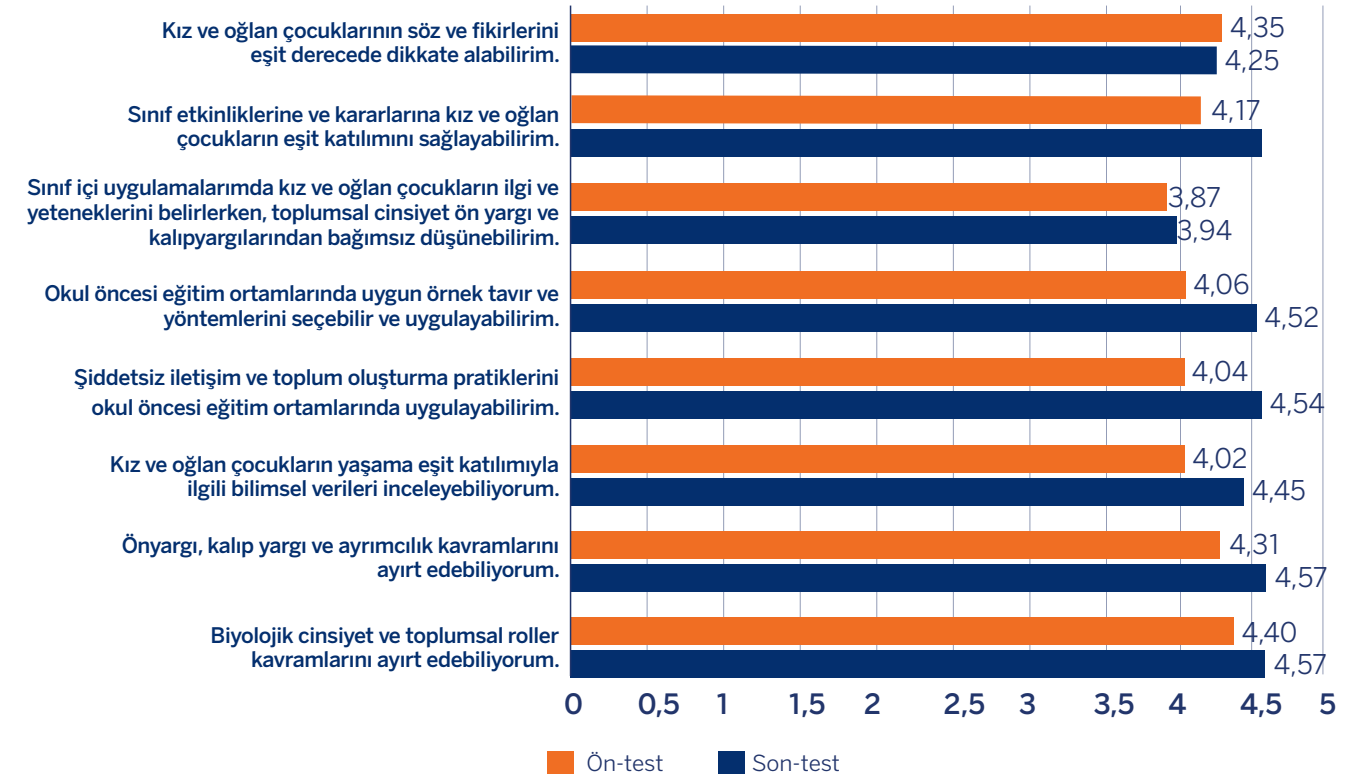
Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyutu 8 ifade ile değerlendirilmiştir. Bu bağlamda öğretmenlerin toplumsal cinsiyet eşitliğini sınıf içindeki pratiklerine ve öğretim süreçlerine ne derece yansıttıklarının ölçülmesi amacıyla özyeterliklerine yönelik değerlendirmeleri alınmıştır. Bu boyutta yer alan tüm ifadeler için “kesinlikle katılıyorum” ve “katılıyorum” seçeneklerini işaretleyen katılımcıların toplam yüzde değerleri Tablo 7’de, ifadelerin 5 puan üzerinden ortalama puanları Grafik 22’de sunulmuştur.

	Ön-test	Son-test
Biyolojik cinsiyet ve toplumsal roller kavramlarını ayırt edebiliyorum.	%93,62	%96,92
Önyargı, kalıp yargı ve ayrımcılık kavramlarını ayırt edebiliyorum.	%90,78	%96,92
Kız ve oğlan çocukların yaşama eşit katılımıyla ilgili bilimsel verileri inceleyebiliyorum.	%81,56	%96,92
Şiddetsiz iletişim ve toplum oluşturma pratiklerini okul öncesi eğitim ortamlarında uygulayabilirim.	%82,27	%98,46
Okul öncesi eğitim ortamlarında uygun örnek tavır ve yöntemlerini seçebilir ve uygulayabilirim.	%80,14	%95,38
Sınıf içi uygulamalarımda kız ve oğlan çocukların ilgi ve yeteneklerini belirlerken, toplumsal cinsiyet ön yargı ve kalıpyargılarından bağımsız düşünebilirim.	%72,34	%78,46
Sınıf etkinliklerine ve kararlarına kız ve oğlan çocukların eşit katılımını sağlayabilirim.	%87,94	%86,15
Kız ve oğlan çocuklarının söz ve fikirlerini eşit derecede dikkate alabilirim.	%91,49	%87,69

Tablo 7. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyutu ön-test ve son-test sonuçları

Yüzdeler puanlarda ön-testten son-teste iki ifade hariç tüm ifadelerde bir artış olduğu görülmektedir. Buna göre en yüksek artışın görüldüğü üç madde sırasıyla;

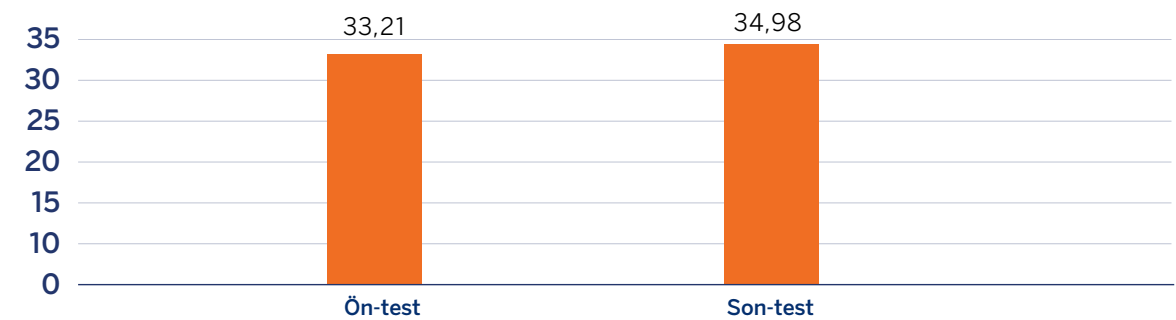
- 16,19 yüzde puanlık artışla “Şiddetsiz iletişim ve toplum oluşturma pratiklerini okul öncesi eğitim ortamlarında uygulayabilirim.”,
- 15,36 yüzde puanlık artışla “Kız ve oğlan çocukların yaşama eşit katılımıyla ilgili bilimsel verileri inceleyebiliyorum.”,
- 15,24 yüzde puanlık artışla “Okul öncesi eğitim ortamlarında uygun örnek tavır ve yöntemlerini seçebilir ve uygulayabilirim.” olmuştur.

Grafik 22. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyutu ön-test ve son-test puan ortalamaları

Bu boyutta yer alan toplam 8 maddenin toplam puanıyla toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyut puanı hesaplanmıştır. Bu boyutun toplam puanı en düşük 8 ve en yüksek 40 puandır. Bu boyutun ön-testten son-teste kadar ortalama puanında gözlenen artışın istatistiksel olarak anlamlı düzeyde olup olmadığı bağımsız örneklem t-testi analiz yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Grafik 23’de görüldüğü üzere katılımcıların ön-testte 33,21 olan puanları son-testte 34,98’e yükselmiştir. Yapılan t-testi analizi bu artışın istatistiksel olarak anlamlı olmadığına işaret etmektedir.

Grafik 23. Katılımcıların toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik boyutu puan ortalaması

Eğitim öncesine kıyasla eğitim sonunda **toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik alanında istendik düzeyde bir katkı sunmadığı** görülmektedir. Bu durumun arkasındaki nedeni eğitim öncesinde öğretmenlerin özyeterlik boyutundaki puanlarının diğer boyutlara kıyasla daha yüksek olması olabilir. Bu boyuttaki maddelerin detayına bakıldığında eğitimin öğretmenlere okul öncesi eğitim ortamlarında uygun örnek tavır ve yöntemlerini seçme ve uygulama ile kız ve oğlan çocukların yaşama eşit katılımıyla ilgili bilimsel verileri inceleyebilme alanlarında katkı sunduğu görülmektedir. Bununla birlikte, eğitim içeriğinin sınıf etkinliklerine ve kararlarına kız ve oğlan çocukların eşit katılımını destekleyebilme başta olmak üzere hedeflenen kazanımlara dair eğitim içeriğinin geliştirilmesi önerilebilir.

3.4. Mentorluk Sürecinin Değerlendirmesi

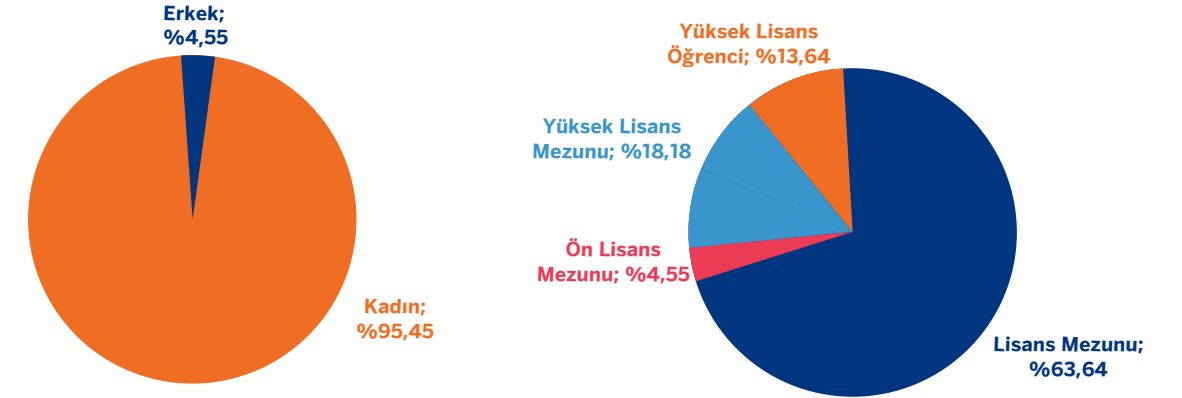
3.4.1. Mentorluk Anketi Bulguları

2022-2023 proje döneminde uygulanan EşitBiz Projesine kapsamında eğitime katılan öğretmenlere gönüllü olarak katılabilecekleri mentorluk desteği sağlanmıştır. Mentorluk sürecine Ekim 2022-Temmuz 2023 döneminde toplam 212 öğretmen aktif katılım sağlamıştır. Mentorluk süreci tamamlandıktan sonra katılımcı öğretmenlerden deneyimlerine dair geri bildirimler almak amacıyla Mentorluk Değerlendirme Anketi hazırlanmış ve süreç onların gözünden değerlendirilmiştir. Bu ankete toplam 22 öğretmen katılım sağlamıştır.

Raporun takip eden bölümlerinde mentorluk değerlendirme anketine katılan öğretmenlerin profillerine ve sonrasında da onların mentorluk sürecine dair değerlendirmelerine yer verilmiştir.

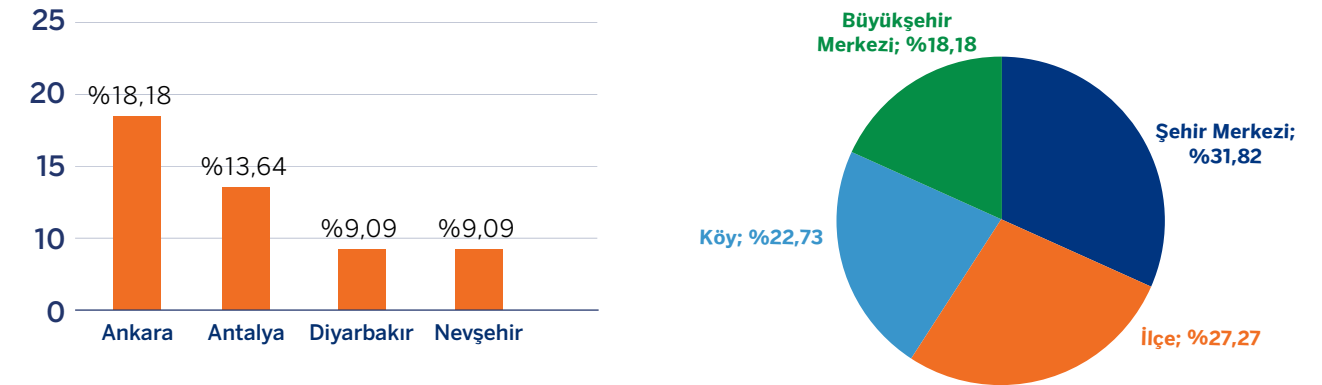
3.4.1.1. Katılımcıların Demografik Profili

EşitBiz Projesi mentorluk değerlendirme anketini dolduran 22 kişinin %95,45'i kadındır. Katılımcıların eğitim düzeylerine bakıldığında, %63,4'ünün lisans, %4,55'inin ön lisans mezunu olduğu, %13,64'ünün yüksek lisans düzeyinde öğrenimlerine devam ettiği ve %18,18'inin ise yüksek lisansı tamamladığı görülmektedir (Grafik 24).

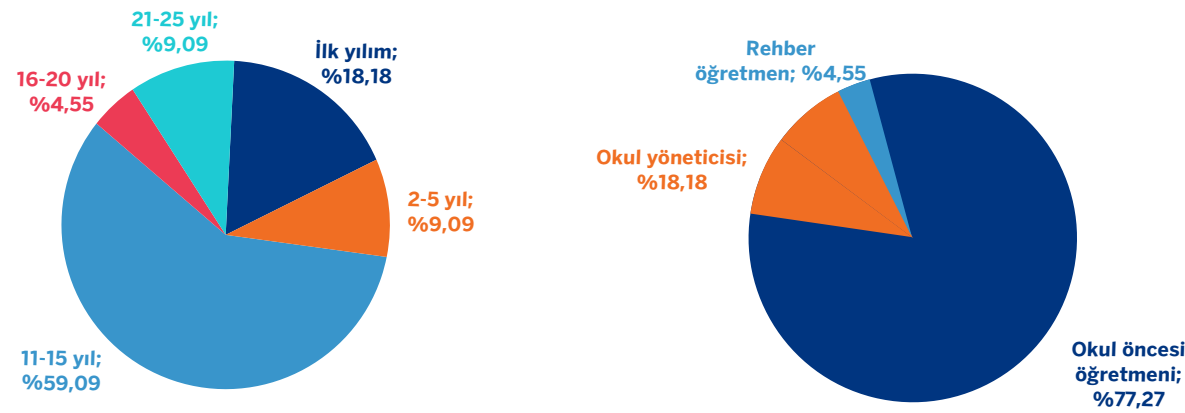
Grafik 24. Katılımcıların cinsiyet ve eğitim düzeyine göre dağılımı

Katılımcıların görev yaptıkları illerin dağılımına bakıldığında, %18,18 ile en yoğun katılımın olduğu ilin Ankara olduğu, bunu %13,64 ile Antalya'nın, %9,09 ile Diyarbakır ve aynı oranla Nevşehir'in izlediği görülmektedir. Ayrıca katılımcıların yarısını oluşturan grup Adana, Adıyaman, Balıkesir, Erzurum, İstanbul, Kayseri, Kocaeli, Mardin, Niğde, Sakarya ve Trabzon olmak üzere 11 farklı ilde görev yapmaktadır. Grafik 25'te görüldüğü üzere, katılımcıların %18,18'inin görev yaptıkları yerin yerleşim türü büyükşehir merkezi, %31,82'sinin şehir merkezi, %22,73'ünün köy, %27,27'sinin ise ilçedir.

Grafik 25. Katılımcıların görev yaptıkları il ve yerleşim türüne göre dağılımı

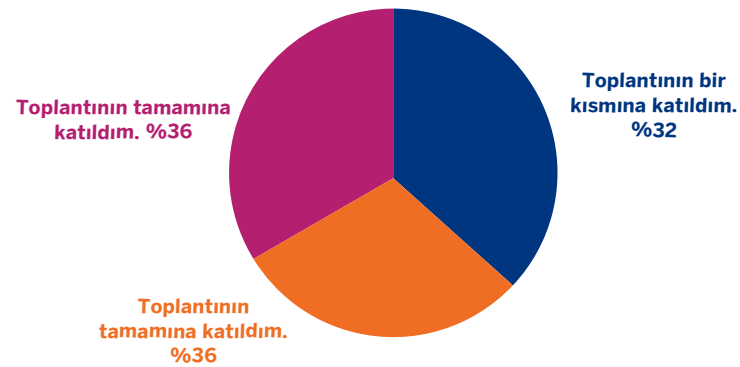
Grafik 26'da detaylandırıldığı üzere katılımcıların yarısından fazlası (%59,09) 11-15 yıllık mesleki kıdeme sahiptir. İkinci sırada ise %18,18'lik oranla meslekte ilk yılı olan öğretmenler yer almaktadır. Mesleki kıdemi 2-5 yıl ve 21-25 yıl arasında olan öğretmenlerin katılımcılar içindeki oranı aynı olup, bu oran her iki grup için %9,09'dur. Mentorluk Değerlendirme Anketine katılan öğretmenlerin okuldaki görevleri farklılık göstermektedir. Katılımcıların %77,27'si okul öncesi öğretmeni iken, %18,18'i okul yöneticisi ve %4,55'i rehber öğretmendir

Grafik 26. Katılımcıların mesleki kıdem ve okuldaki görevlerine göre dağılımı

3.4.1.2. Katılımcı Değerlendirmeleri

EşitBiz Projesi Mentorluk Anketi'ndeki ilk soru, katılımcıların mentorluk toplantısına katılım durumlarını değerlendirmek amacıyla sorulmuştur. Grafik 27'de görüldüğü üzere katılımcıların %36,36'sı mentorluk toplantısının tamamına katılmıştır. Toplantıya katılan ancak tamamlayamayan katılımcı oranı %31,82 iken, mentorluk toplantısına katılmayanların oranı %31,82'dir.

Grafik 27. Mentorluk toplantısına katılım durumu

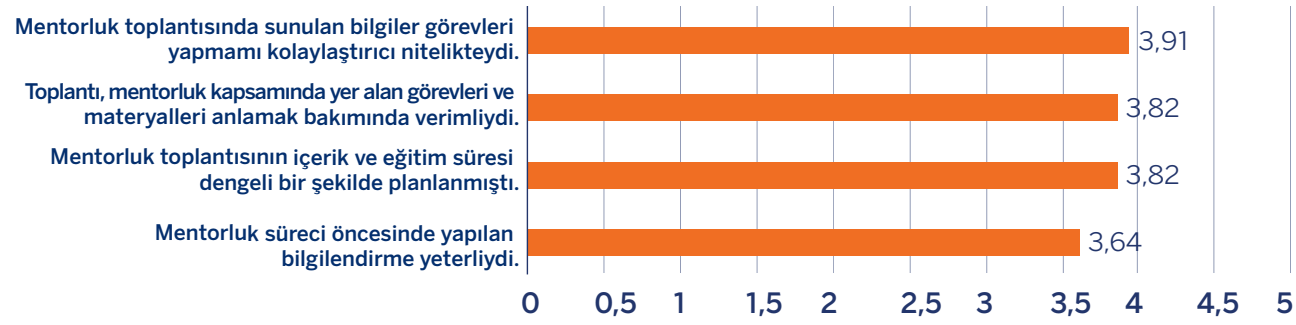
Mentorluk değerlendirme anketinde katılımcılara, mentorluk toplantılarına dair değerlendirmelerini almak amacıyla dört ifadeden oluşan bir soru yönlendirilmiş ve 5'li Likert ölçeğinde yanıtlamaları istenmiştir. 5'li Likert kapsamında 1 "Kesinlikle Katılmıyorum", 2 "Katılmıyorum", 3 "Kararsızım", 4 "Katılıyorum" ve 5 "Kesinlikle Katılıyorum" görüşlerini ifade etmektedir.

Tablo 8'de ve Grafik 28'de detayları sunulan katılımcı yanıtlarına bakıldığında, katılımcıların;

- %59,09'ünün mentorluk süreci öncesinde yapılan bilgilendirmenin yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,64'tür.
- %68,18'i mentorluk toplantısının içerik ve eğitim süresinin dengeli bir şekilde planlandığını düşünmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,82'dir.
- %63,64'ü toplantıyı, mentorluk kapsamında yer alan görevleri ve materyalleri anlamak bakımında verimli bulmuştur. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,82'dir.
- %68,18'i mentorluk toplantısında sunulan bilgilerin, görevleri yapmada kolaylaştırıcı olduğunu düşünmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,91'dir.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Mentorluk süreci öncesinde yapılan bilgilendirme yeterliydi.	%0,00	%18,18	%22,73	%36,36	%22,73
Mentorluk toplantısının içerik ve eğitim süresi dengeli bir şekilde planlanmıştır.	%0,00	%4,55	%27,27	%50,00	%18,18
Toplantı, mentorluk kapsamında yer alan görevleri ve materyalleri anlamak bakımında verimliydi.	%0,00	%0,00	%36,36	%45,45	%18,18
Mentorluk toplantısında sunulan bilgiler görevleri yapmamı kolaylaştırıcı nitelikteydi.	%0,00	%0,00	%31,82	%45,45	%22,73

Tablo 8. Mentorluk toplantısına dair katılımcı görüşleri (%)

Grafik 28. Mentorluk toplantısına dair katılımcı görüşlerinin ortalamaları

Mentorluk toplantısına dair öğretmen görüşlerine bakıldığında, katılımcıların **genel olarak toplantıdan memnun oldukları bununla birlikte işleyiş ve içeriğin gelişime açık alanları olduğuna** işaret ettikleri görülmektedir. Toplantı öncesinde yapılan bilgilendirme sürecinin desteklenmesine, toplantı süresinin gözden geçirilmesine ihtiyaç olduğu söylenebilir. Bununla birlikte toplantının ana amacı olan mentorluk sürecindeki görevlere dair bilgilendirme için daha detaylı içerikler sunulabilir.

Mentorluk değerlendirme anketinde ele alınan boyutlardan bir diğeri, katılımcıların onlara sunulan dört görevi tamamlama durumlarıdır. Öğretmenlerden söz konusu dört görevi tamamlamaları ve, bu görevlerden ilki olan öz değerlendirme görevi zorunlu olmamak üzere, mentorlerin değerlendirmesi ve geri bildirimlerinin alınması amacıyla ÖRAV E-Kampüs portalı üzerinden sisteme yüklemeleri istenmiştir. Tablo 9'da da görüldüğü üzere;

- Birinci görev olan öz değerlendirme katılımcıların %81,81'i tarafından tamamlanmış ve %45,45'i tarafından görevi sisteme yüklemiştir.
- İkinci görev olan kitap değerlendirme görevi katılımcıların %77,27'si tarafından tamamlanmış ve %22,73'ü tarafından sisteme yüklenmiştir.
- Üçüncü görev olan çocuklar arası anlaşmazlık analizi katılımcıların %77,27'si tarafından tamamlanmış ve %31,82'si tarafından sisteme yüklenmiştir.
- Son görev olan eylem planı ise katılımcıların yaklaşık yarısı (%54,55) tarafından tamamlanmış ve %31,82'si tarafından sisteme yüklenmiştir.

Mentorluk değerlendirme anketinde katılımcılara, mentorluk toplantılarına dair değerlendirmelerini almak amacıyla dört ifadeden oluşan bir soru yönlendirilmiş ve 5'li Likert ölçeğinde yanıtlamaları istenmiştir. 5'li Likert kapsamında 1 "Kesinlikle Katılmıyorum", 2 "Katılmıyorum", 3 "Kararsızım", 4 "Katılıyorum" ve 5 "Kesinlikle Katılıyorum" görüşlerini ifade etmektedir.

Tablo 8'de ve Grafik 27'de detayları sunulan katılımcı yanıtlarına bakıldığında, katılımcıların;

- %59,09'ünün mentorluk süreci öncesinde yapılan bilgilendirmenin yeterli olduğunu düşündüğü görülmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,64'tür.
- %68,18'i mentorluk toplantısının içerik ve eğitim süresinin dengeli bir şekilde planlandığını düşünmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,82'dir.
- %63,64'ü toplantıyı, mentorluk kapsamında yer alan görevleri ve materyalleri anlamak bakımında verimli bulmuştur. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,82'dir.
- %68,18'i mentorluk toplantısında sunulan bilgilerin, görevleri yapmada kolaylaştırıcı olduğunu düşünmektedir. Bu sorunun ortalama puanı 5 üzerinden 3,91'dir.

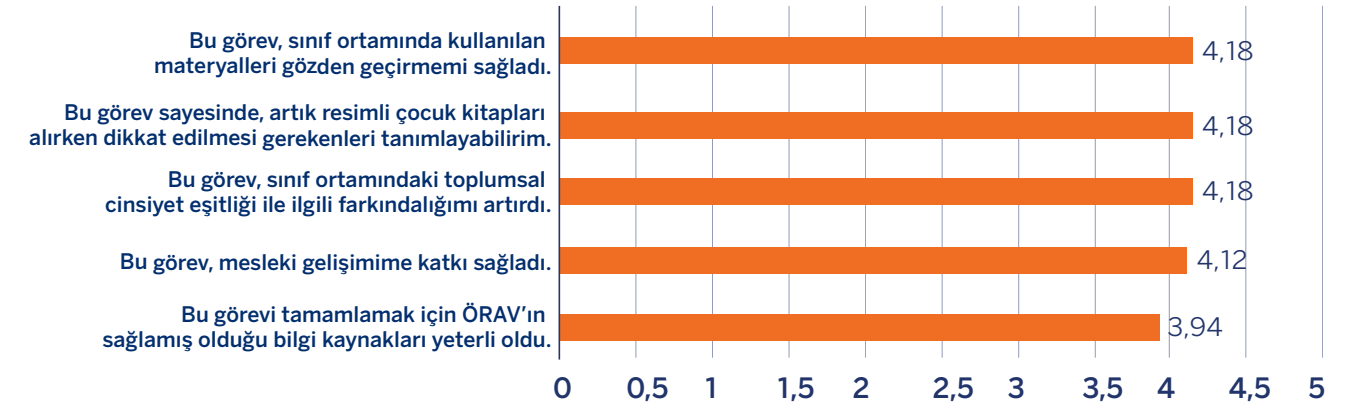
	Öz Değerlendirme	Kitap Değerlendirme	Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi	Eylem Planı
Görevi tamamladım ancak sisteme yüklemedim.	%36,36	%54,55	%45,45	%22,73
Görevi tamamladım ve sisteme yükledim.	%45,45	%22,73	%31,82	%31,82
Görevi tamamlamadım.	%18,18	%22,73	%22,73	%45,45

Tablo 9. Katılımcıların mentorluk görevlerinin tamamlanma durumları

Mentorluk değerlendirme anketinde ilgili görevi tamamlamış ve görevleri tamamlamış ancak sisteme yüklememiş olan katılımcılara, görevlere dair görüş ve değerlendirmelerini almak amacıyla 5'li Likert ölçeğinde, görevin niteliğine göre farklılaşan içerik ve sayıda ifadeden oluşan bir soru yönlendirilmiştir. Öğretmenlerden bu ifadelerle yönelik olarak kendilerine en uygun olan yanıtı 5'li Likert ölçeğinde vermeleri istenmiştir. 5'li Likert kapsamında 1 "Kesinlikle Katılmıyorum", 2 "Katılmıyorum", 3 "Kararsızım", 4 "Katılıyorum" ve 5 "Kesinlikle Katılıyorum" görüşlerini ifade etmektedir.

“Kitap Değerlendirme” görevine dair katılımcılara 5 ifade yönlendirilmiştir. Katılımcıların bu göreve görüşleri Tablo 10’da ve Grafik 29’da detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcıların;

- %82,35’i görevi tamamlamak için ÖRAV’ın sağlamış olduğu bilgi kaynaklarının yeterli olduğunu ifade etmiştir. İfadenin ortalama puanı 3,94’tür.
- %82,35’i görevin mesleki gelişimlerine katkı sağladığını belirtmiştir. İfadenin ortalama puanı 4,12’dir.
- %82,35’i görevin sınıf ortamındaki toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili farkındalıklarını artırdığını ifade etmiştir. İfadenin ortalama puanı 4,18’dir.
- %82,35’i görev sayesinde, artık resimli çocuk kitapları alırken dikkat edilmesi gerekenleri tanımlayabileceğini belirtmiştir. İfadenin ortalama puanı 4,18’dir.
- %76,47’si görevin sınıf ortamında kullanılan materyalleri gözden geçirmesini sağladığını ifade etmiştir. İfadenin ortalama puanı 4,18’dir.

Grafik 29. “Kitap Değerlendirme” görevine dair katılımcı görüşlerinin ortalama puanı

Üçüncü görev olan “Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi” görevine dair katılımcılara 8 ifade yöneltilmiştir. Katılımcıların bu göreve görüşleri Tablo 11’de ve Grafik 30’da detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcıların %82,35’i tüm ifadelerle katıldığını belirtmiştir. İfadelerin ortalama puanları ise farklılık göstermektedir.

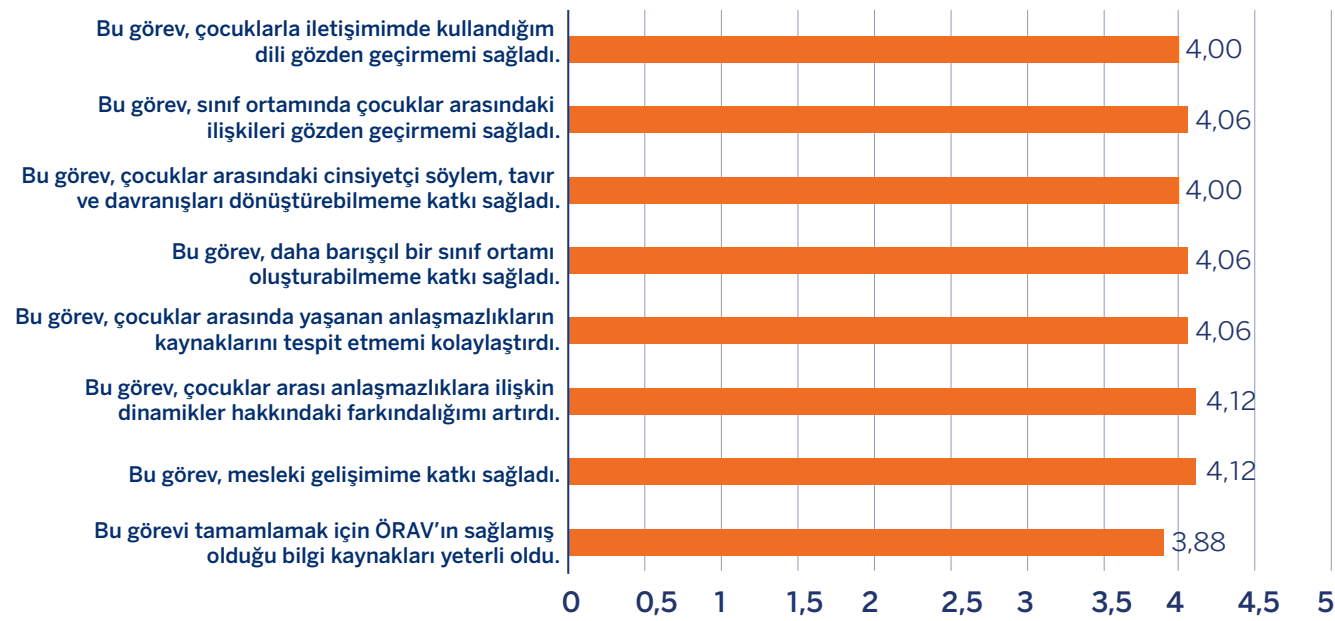
- “Bu görevi tamamlamak için ÖRAV’ın sağlamış olduğu bilgi kaynakları yeterli oldu.” ifadesinin ortalama puanı 3,88’dir.
- “Bu görev, mesleki gelişimime katkı sağladı.” ve “Bu görev, çocuklar arası anlaşmazlıklara ilişkin dinamikler hakkındaki farkındalığımı artırdı.” ifadelerinin ortalama puanları 4,12’dir.
- “Bu görev, çocuklar arasında yaşanan anlaşmazlıkların kaynaklarını tespit etmemi kolaylaştırdı.”, “Bu görev, daha barışçıl bir sınıf ortamı oluşturabilmeme katkı sağladı.” ve “Bu görev, sınıf ortamında çocuklar arasındaki ilişkileri gözden geçirmemi sağladı.” ifadelerinin ortalama puanları 4,06’dır.
- “Bu görev, çocuklar arasındaki cinsiyetçi söylem, tavır ve davranışları dönüştürebilmeme katkı sağladı.” ve “Bu görev, çocuklarla iletişimimde kullandığım dili gözden geçirmemi sağladı.” ifadelerinin ortalama puanları 4,00’tür.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Bu görevi tamamlamak için ÖRAV’ın sağlamış olduğu bilgi kaynakları yeterli oldu.	%11,8	%5,9	%0,0	%41,2	%41,2
Bu görev, mesleki gelişimime katkı sağladı.	%11,8	%0,0	%5,9	%29,4	%52,9
Bu görev, sınıf ortamındaki toplumsal cinsiyet eşitliği ile ilgili farkındalığımı artırdı.	%5,9	%5,9	%5,9	%29,4	%52,9
Bu görev sayesinde, artık resimli çocuk kitapları alırken dikkat edilmesi gerekenleri tanımlayabilirim.	%5,9	%5,9	%5,9	%29,4	%52,9
Bu görev, sınıf ortamında kullanılan materyalleri gözden geçirmemi sağladı.	%5,9	%0,0	%17,6	%23,5	%52,9

Tablo 10. “Kitap Değerlendirme” görevine dair katılımcı görüşleri (%)

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Bu görevi tamamlamak için ÖRAV'ın sağlamış olduğu bilgi kaynakları yeterli oldu.	%11,8	%0,0	%5,9	%52,9	%29,4
Bu görev, mesleki gelişimime katkı sağladı.	%5,9	%5,9	%5,9	%35,3	%47,1
Bu görev, çocuklar arası anlaşmazlıklara ilişkin dinamikler hakkındaki farkındalığımı artırdı.	%5,9	%5,9	%5,9	%35,3	%47,1
Bu görev, çocuklar arasında yaşanan anlaşmazlıkların kaynaklarını tespit etmemi kolaylaştırdı.	%5,9	%5,9	%5,9	%41,2	%41,2
Bu görev, daha barışçıl bir sınıf ortamı oluşturabilmeme katkı sağladı.	%5,9	%5,9	%5,9	%41,2	%41,2
Bu görev, çocuklar arasındaki cinsiyetçi söylem, tavır ve davranışları dönüştürebilmeme katkı sağladı.	%5,9	%5,9	%5,9	%47,1	%35,3
Bu görev, sınıf ortamında çocuklar arasındaki ilişkileri gözden geçirmemi sağladı.	%11,8	%0,0	%5,9	%35,3	%47,1
Bu görev, çocuklarla iletişimimde kullandığım dili gözden geçirmemi sağladı.	%11,8	%0,0	%5,9	%41,2	%41,2

Tablo 11. “Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi” görevine dair katılımcı görüşleri (%)

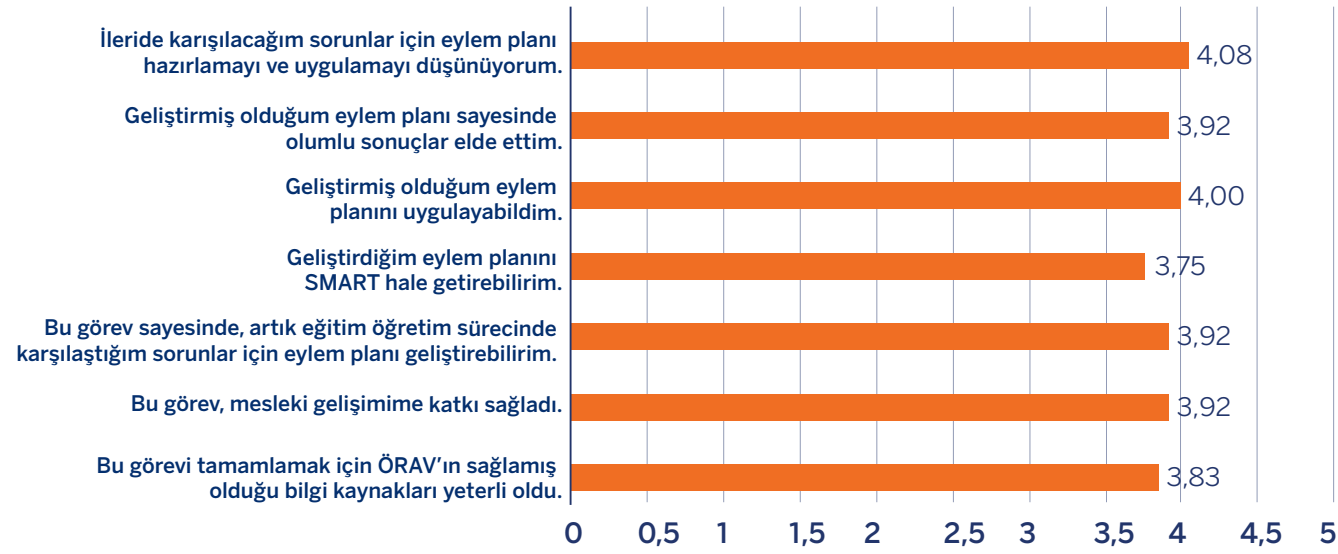
Grafik 30. “Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi” görevine dair katılımcı görüşlerinin ortalama puanları

Dördüncü görev olan “Eylem Planı” görevine dair katılımcılara 7 ifade yönlendirilmiştir. Katılımcıların bu göreve görüşleri Tablo 12’de ve Grafik 31’de detaylı olarak sunulmuştur. Katılımcıların;

- %83,33’ü görevi tamamlamak için ÖRAV’ın sağlamış olduğu bilgi kaynaklarının yeterli olduğunu ifade etmiştir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,83’tür.
- %83,33’ü görevin, mesleki gelişimine katkı sağladığını belirtmiştir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,92’dir.
- %83,33’ü görev sayesinde, artık eğitim öğretim sürecinde karşılaştığı sorunlar için eylem planı geliştirebileceğini düşünmektedir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,92’dir.
- %75’i geliştirdiği eylem planını SMART hale getirebileceğini belirtmiştir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,75’tir.
- %83,33’ü geliştirmiş olduğunu eylem planını uygulayabileceğini düşünmektedir. İfadenin ortalama puanı 4,00’tür.
- %83,33’ü geliştirmiş olduğunu eylem planı sayesinde olumlu sonuçlar elde ettiğini ifade etmiştir. İfadenin ortalama puanı 3,92’dir.
- %83,33’ü ileride karşılaşılabilecek sorunlar için eylem planı hazırlamayı ve uygulamayı düşünmektedir. Bu ifadenin ortalama puanı 4,08’dir.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Bu görevi tamamlamak için ÖRAV’ın sağlamış olduğu bilgi kaynakları yeterli oldu.	%8,3	%0,0	%8,3	%66,7	%16,7
Bu görev, mesleki gelişimime katkı sağladı.	%8,3	%0,0	%8,3	%58,3	%25,0
Bu görev sayesinde, artık eğitim öğretim sürecinde karşılaştığım sorunlar için eylem planı geliştirebilirim.	%8,3	%0,0	%8,3	%58,3	%25,0
Geliştirdiğim eylem planını SMART hale getirebilirim.	%8,3	%0,0	%8,3	%50,0	%25,0
Geliştirmiş olduğum eylem planını uygulayabildim.	%8,3	%0,0	%8,3	%50,0	%33,3
Geliştirmiş olduğum eylem planı sayesinde olumlu sonuçlar elde ettim.	%8,3	%0,0	%8,3	%58,3	%25,0
İleride karşılaşılabilecek sorunlar için eylem planı hazırlamayı ve uygulamayı düşünüyorum.	%8,3	%0,0	%8,3	%41,7	%41,7

Tablo 12. “Eylem Planı” görevine dair katılımcı görüşleri (%)

Grafik 31. "Eylem Planı" görevine dair katılımcı görüşlerinin ortalama puanları

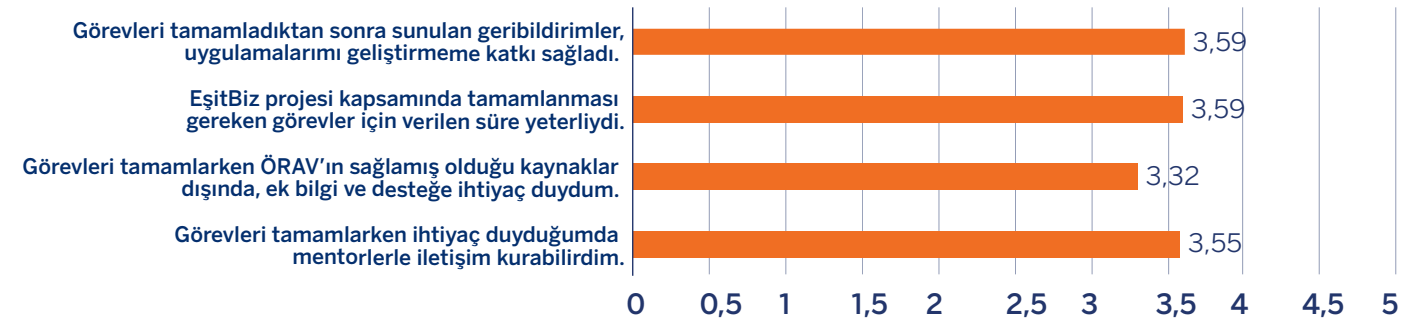
Mentorluk sürecinde öğretmenlerin tamamladıkları görevlere dair görüşlere bakıldığında "Kitap Değerlendirme" ve "Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi" görevlerinin **öğretmenlerin sınıf içi uygulamalarını desteklediği** sonucuna ulaşılmaktadır.

Mentorluk değerlendirme anketinde ilgili görevi tamamlamış olan katılımcılara, mentorluk sürecinin işleyişine dair görüşlerini almak amacıyla 5'li Likert ölçeğinde dört ifadeden oluşan bir soru yönlendirilmiştir. Tablo 13'te ve Grafik 32'de detaylı olarak sunulduğu üzere, katılımcıların

- %63,64'ü görevleri tamamlarken ihtiyaç duyduğunda mentorlarla iletişim kurabildiğini ifade etmiştir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,55'tir.
- Yarısı görevleri tamamlarken ÖRAV'ın sağladığı kaynaklar dışında, ek bilgi ve desteğe ihtiyaç duyduğunu belirtmiştir. Bu ifadenin ortalama puanı 3,32'dir.
- %59,09'u EşitBiz projesi kapsamında tamamlanması gereken görevler için verilen süreyi yeterli bulmuştur. İfadenin ortalama puanı 3,59'dur.
- %54,55'i görevleri tamamladıktan sonra sunulan geri bildirimlerin uygulamalarını geliştirmelerini katkı sağladığını düşünmektedir. İfadenin ortalama puanı 3,59'dur.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Görevleri tamamlarken ihtiyaç duyduğumda mentorlarla iletişim kurabildim.	%9,1	%9,1	%18,2	%45,5	%18,2
Görevleri tamamlarken ÖRAV'ın sağladığı kaynaklar dışında, ek bilgi ve desteğe ihtiyaç duydum.	%4,5	%22,7	%22,7	%36,4	%13,6
EşitBiz projesi kapsamında tamamlanması gereken görevler için verilen süre yeterliydi.	%4,5	%9,1	%27,3	%40,9	%18,2
Görevleri tamamladıktan sonra sunulan geri bildirimler, uygulamalarımı geliştirmeme katkı sağladı.	%4,5	%4,5	%36,4	%36,4	%18,2

Tablo 13. Katılımcıların mentorluk sürecinin işleyişine dair görüşleri (%)

Grafik 32. Katılımcıların mentorluk sürecinin işleyişine dair görüşlerinin ortalama puanları

Görevlerin bütününe yönelik öğretmen görüşleri; mentorluk sürecinde öğretmenlere sunulan geri bildirim desteğinin ve belirlenen sürenin, görevleri tamamlamak için onlara sunulan kaynakların mentorlarla iletişim kurma mekanizmalarının **bir sonraki uygulama döneminde geliştirilebilecek alanlar** olarak karşımıza çıkmaktadır.

3.4.2. Mentorluk Katılımcı Bilgileri

2022-23 eğitim öğretim yılı sürecinde uygulanan EşitBiz Projesi kapsamında toplam altı eğitim dönemi tamamlanmıştır. Her eğitim dönemin sonunda, katılımcıların gönüllülük esasına dayalı olarak katılabileceği mentorluk desteği sunulmuştur. Toplamda bir ay süren mentorluk süreci çerçevesinde katılımcılardan dört görevin tamamlanması istenmiştir.

Mentorluk sürecine EşitBiz projesi eğitimlerine katılan öğretmenlerden, 212 öğretmen en az bir mentorluk görevine başlamıştır. Mentorluk sürecinde yer alan dört göreve ilişkin 212 öğretmenin ilerleme durumları Tablo 14'te özetlenmiştir. Detaylı olarak incelendiğinde;

- %88,7 ile en yoğun tamamlanan görev "Görev-1: Öz Değerlendirme" olmuştur.
- "Görev-2: Kitap Değerlendirme Kriter Tablosu" ve "Görev-3: Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi" görevleri katılımcıların %19,3'ü tarafından tamamlanmış ya da başlamıştır.
- Son görev olan "Görev-4: Eylem Planı" da katılımcıların %16'sı tarafından tamamlanmış ya da başlamıştır.

	Tamamladı Sayı %	Devam Ediyor Sayı %	Başlamadı Sayı %	Genel Toplam
Görev1: Öz Değerlendirme	188 88,7%	0 0,0%	24 11,3%	212
Görev2: Kitap Değerlendirme Kriter Tablosu	21 9,9%	20 9,4%	171 80,7%	212
Görev3: Çocuklar Arası Anlaşmazlık Analizi	25 11,8%	16 7,5%	171 80,7%	212
Görev4: Eylem Planı	23 10,8%	11 5,2%	178 84,0%	212

Tablo 14. Katılımcıların görevleri tamamlama durumu

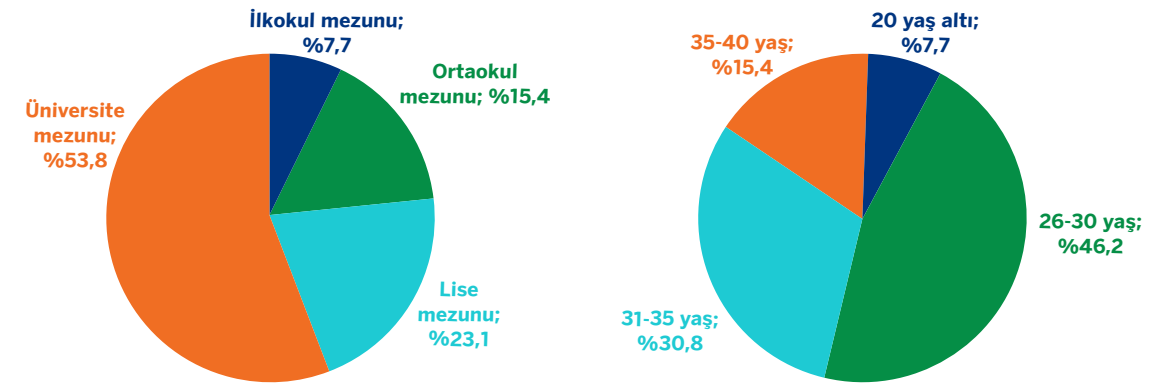
3.5. Uzman Atölyesi Veli Anketi Bulguları

2022-2023 proje döneminde EşitBiz Projesine, Ekim 2022-Temmuz 2023 döneminde toplam 2 Uzman Atölyesi düzenlenmiştir. Bu uzman atölyelerine toplam 39 veli katılım sağlamıştır. Gerçekleştirilen üç uzman atölyesi sonrasında atölyeye katılan velilere Uzman Atölyesi Veli Anketi iletilmiştir.

İletilen anketi toplam 13 veli yanıtlamıştır. Raporun bu bölümünde öncelikle uzman atölyesi veli anketini uygulayanların demografik bilgiler sunulmaktadır. Ardından uzman atölyesinin içeriğine yönelik veli değerlendirmelerine yer verilmiştir.

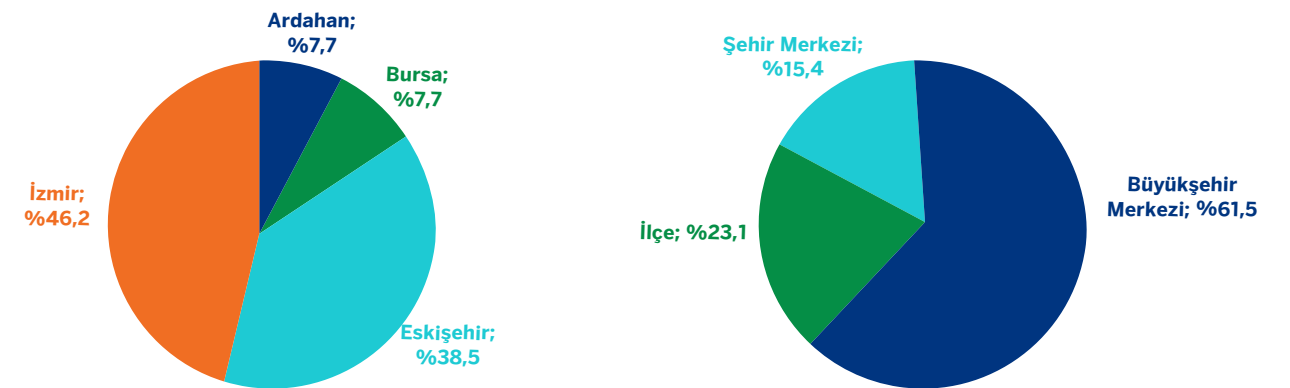
3.5.1. Katılımcıların Demografik Profili

Uzman Atölyesi Veli Değerlendirme Anketini yanıtlayan 13 katılımcının hepsi kadındır. Grafik 33'te görüldüğü üzere, katılımcıların %53,8'i üniversite, %23,1'i lise, %15,4'ü ortaokul, %7,7'si ise ilkokul mezunudur. Yaş dağılımlarına bakıldığında %46,2'sinin 26-30 yaş, %30,8'sinin 31-35 yaş, %15,4'ünün 35-40 yaş ve %7,7'sinin de 20 yaş ve altında olduğu görülmektedir.

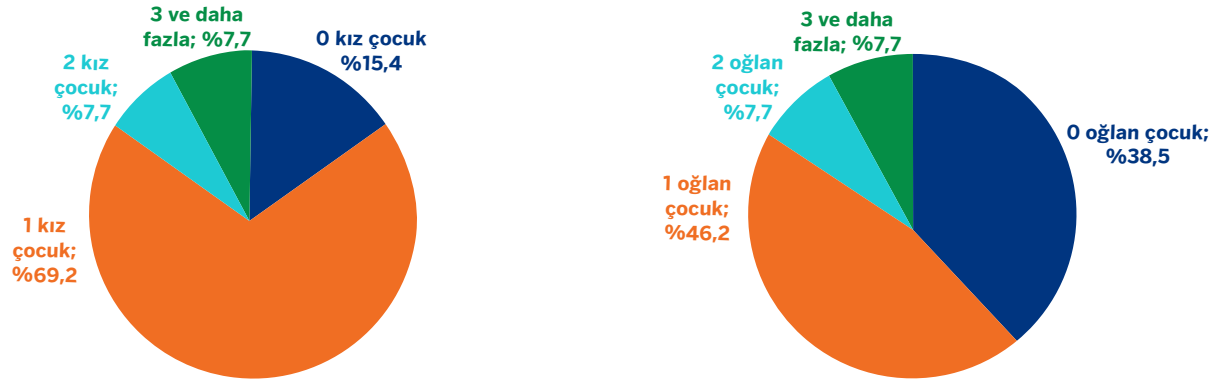

Grafik 33. Katılımcıların öğrenim durumuna göre ve yaşlarına göre dağılımı

Grafik 34'te katılımcıların yaşadıkları iller ve yerleşim türleri sunulmuştur. Buna göre katılımcıların %46,2'si İzmir'de, %38,5'i Eskişehir'de, %7,7'lik eş oranlarla Ardahan ve Bursa'da yaşamaktadır. Anketi yanıtlayan katılımcıların büyük çoğunluğu (%61,5) büyükşehir merkezinde yaşarken, %15,4'ü şehir merkezinde, %23,1'i ise şehir merkezi dışında bir ilçede yaşamaktadır.

Grafik 34. Katılımcıların yaşadıkları il ve yaşadıkları yerleşim türüne göre dağılımı

Grafik 35. Katılımcıların sahip oldukları çocukların sayısı ve cinsiyet dağılımı

3.5.2. Katılımcı Değerlendirmeleri

Uzman Atölyesi Veli Değerlendirme Anketinde velilerin eğitimin uygulanışı ve onlara olan katkısına dair değerlendirmelerini almak amacıyla 13 ifadeden oluşan tek bir soru yönlendirilmiştir. Velilerden her bir ifadeye yönelik görüşlerini en iyi yansıtan ifadeyi 5’li Likert ölçeğinde seçmeleri istenmiştir. 5’li Likert ölçeği kapsamında 1 “Kesinlikle Katılmıyorum”, 2 “Katılmıyorum”, 3 “Kararsızım”, 4 “Katılıyorum” ve 5 “Kesinlikle Katılıyorum” görüşlerini ifade etmektedir. Velilerin bu ifadelere görüşleri Grafik 36’da ve Tablo 15’de detaylı olarak sunulmuştur.

Grafik 36. Katılımcıların Uzman Atölyesi uygulama ve içeriğine dair görüşlerinin ortalama puanları

Soru kapsamında velilere uzman atölyesi uygulamasına dair iki ifade yönlendirilmiştir. “Atölye içeriği ilgi çekiciydi.” ifadesine velilerin verdikleri ortalama puan 5 üzerinden 4,15’tir ve velilerin %84,6’sı atölye içeriğini ilgi çekici bulduğunu ifade etmiştir. Velilerin atölyenin uygulanmasına dair görüşlerini değerlendirmek amacıyla yönlendirilen bir diğer ifade “Atölye süresi yeterliydi.” ifadesidir. Bu ifadeye velilerin verdikleri puanda 5 üzerinden 3,38’dir. Ayrıca velilerin %61,5’i atölye süresini yeterli bulduğunu belirtmiştir.

Değerlendirme anketindeki 10 ifade uzman atölyesi eğitim içeriğine yönelik velilerin görüşlerini almak amacıyla yönlendirilmiştir. Velilerden gelen yanıtlara bakıldığında, %84,6 ile en yüksek oranda katıldıklarını belirttikleri ifadeler, ortalama değerleri ile birlikte aşağıda sunulmuştur.

- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğum için eşitliği gözetken kitaplar seçebilirim.” ifadesinin ortalama puanı 4,23’tür.
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğumla konuşurken kullandığım dili eşitsizliğe dayalı kalıp yargı ve önyargılardan arındırabilirim.” ifadesinin ortalama puanı 4,23’tür.
- “Aktarılan bilgiler eşitliğe yönelik farkındalığımı artırdı.” ifadesinin ortalama puanı 4,15’tir.

Velilerin %76,9’luk oranla katıldıklarını belirttikleri ifadeler, ortalama değerleri ile beraber aşağıda sunulmuştur.

- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma eşitliğe dayalı bir ev ortamı sunabilirim.” ifadesinin ortalama puanı 4,00’dır.
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma eşitliği gözeterek bağımsız tercihlerde bulunma özgürlüğü sunabilirim.” ifadesinin ortalama puanı 4,00’dır.
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, toplumsal rollerden bağımsız olarak çocuğumun tercihlerine saygıyla yaklaşabilirim.” ifadesinin ortalama puanı 3,92’dır.
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma toplumsal rollerden bağımsız olarak sorumluluk verebilirim.” ifadesinin ortalama puanı 3,92’dır.

%69,2’lik oran ve 5 puan üzerinden 3,77 ortalama ile velilerin katıldığını belirttikleri ifadeler ise aşağıdaki gibidir.

- “Atölye, çocuğuma karşı davranışlarımı sorgulamamı sağladı.”
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma alacağım kıyafetleri seçerken cinsiyet bir kriter olmayabilir.”
- “Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma alacağım oyuncakları seçerken cinsiyet bir kriter olmayabilir.”

Ayrıca yukarıdaki ifadelere ek olarak velilerin programda edindikleri deneyimleri çevreleri ile paylaşma motivasyonlarını anlamak amacıyla bir ifade yönlendirilmiştir. “Atölyede edindiğim bilgileri ailem ve çevremle paylaşmak isterim.” olarak sunulan ifadeye velilerin %84,6’sı katıldığını belirtmiştir. Bu ifadenin 5 üzerinden ortalama puanı ise 4,31’dir.

	Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
Atölye içeriği ilgi çekiciydi.	15,4%	0,0%	0,0%	23,1%	61,5%
Atölye süresi yeterliydi.	23,1%	0,0%	15,4%	38,5%	23,1%
Aktarılan bilgiler eşitliğe yönelik farkındalığımı artırdı.	15,4%	0,0%	0,0%	23,1%	61,5%
Atölye, çocuğuma karşı davranışlarımı sorgulamamı sağladı.	15,4%	7,7%	7,7%	23,1%	46,2%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğum için eşitliği gözetken kitaplar seçebilirim.	15,4%	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma alacağım kıyafetleri seçerken cinsiyet bir kriter olmayabilir.	23,1%	7,7%	0,0%	7,7%	61,5%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma alacağım oyuncakları seçerken cinsiyet bir kriter olmayabilir.	23,1%	7,7%	0,0%	7,7%	61,5%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, toplumsal rollerden bağımsız olarak çocuğumun tercihlerine saygıyla yaklaşabilirim.	23,1%	0,0%	0,0%	15,4%	61,5%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma toplumsal rollerden bağımsız olarak sorumluluk verebilirim.	23,1%	0,0%	0,0%	15,4%	61,5%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma eşitliğe dayalı bir ev ortamı sunabilirim.	23,1%	0,0%	0,0%	7,7%	69,2%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğumla konuşurken kullandığım dili eşitsizliğe dayalı kalıp yargı ve önyargılardan arındırabilirim.	15,4%	0,0%	0,0%	15,4%	69,2%
Atölyede edindiğim bilgiler sonrasında, çocuğuma eşitliği gözeterek bağımsız tercihlerde bulunma özgürlüğü sunabilirim.	23,1%	0,0%	0,0%	7,7%	69,2%
Atölyede edindiğim bilgileri ailem ve çevremle paylaşmak isterim.	15,4%	0,0%	0,0%	7,7%	76,9%

Tablo 15. Katılımcıların Uzman Atölyesi uygulama ve içeriğine dair görüşlerinin dağılımı (%)

Uzman Atölyesine katılan velilerin atölyeye yönelik görüşlerine bakıldığında, atölyenin velilerin çocukları **ile cinsiyet rollerinden bağımsız eşitliğe ve özgürlüğe dayalı bir ilişki biçimi** geliştirmelerine destek sunduğu görülmektedir. Ayrıca çocuklarıyla iletişimde kullandıkları dil ve kitap seçimi sürecinde de atölyedeki içerikleri kullanmaya yatkın oldukları görülmektedir. Bununla birlikte, **kıyafet ve oyuncak seçimi gibi doğrudan davranışa dönük alanlarda yapılan seçimlere dair velilerin desteğe ihtiyacı olduğu** söylenebilir.

Velilerin atölyede edindikleri bilgileri aileleri ve çevremler ile paylaşmaya yakın hissettiklerini ve atölye içeriğini ilgi çekici bulduklarını ifade etmeleri, **atölyeye dair veli memnuniyetine işaret etmektedir.** Atölye süresine dair görüşlerine bakıldığında ise, **sürece dair iyileştirmeler yapılabileceği** görülmektedir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM: Sonuç ve Değerlendirmeler

EşitBiz Projesi kapsamında 2022-2023 eğitim öğretim yılında yürütülen çalışmalarda proje uygulamalarının çeşitliliği göz önünde bulundurularak yürütülen proje izleme değerlendirme çalışması kapsamında çeşitli veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Bu başlık altında proje aşamaları gözetilerek bulgular değerlendirilmiştir.

Proje kapsamında ilk aşama olarak sunulan asenkron ve senkron oturumlardan oluşan **eğitim sürecine dair katılımcıların görüşlerinin oldukça olumlu olduğu görülmektedir.** Katılımcılar eğitiminin bütünü dışında eğitim içeriği, dijital materyaller, eğitim sürecinin etkileşime izin vermesi gibi pek çok açıdan bu sürece dair olumlu görüşler iletilmişlerdir.

Asenkron ve senkron oturumlardan oluşan eğitimin hedeflenen etkisinin gerçekleşmesi de izleme değerlendirme çalışmasının bir parçası olarak ele alınmıştır. Dört alt boyut altında yapılan bu incelemede, eğitimin en büyük katkı sağladığı boyutun “toplumsal cinsiyet algısı”ndaki değişim boyutunda yaşandığı gözlenmiştir. Diğer bir ifade ile, asenkron ve senkron oturumlardan oluşan eğitim **öğretmenlerin sahip oldukları toplumsal cinsiyet algısının değişimine olumlu katkı sağlamıştır.** Bu boyutu sonrasında “toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik bilişsel

farkındalık” boyutu takip etmiştir. Bu boyut için de eğitim öğretmenlere dikkat çekici düzeyde katkı sağlamıştır. Üçüncü boyut olan “toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik davranış farkındalığı” boyutu için de projenin katkı sağladığı görülmektedir. Bu boyutta sağlanan katkı diğer iki boyuttan daha düşük düzeyde kalsa da eğitimin etkisi olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, “toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda sınıfa yönelik özyeterlik” boyutunda eğitim sonrasında katılımcıların özyeterlik algılarında eğitim öncesine kıyasla anlamlı bir artış saptanmamıştır. Eğitim içeriklerinin özellikle bu boyut bağlamında desteklenmesi önerilebilir.

Asenkron ve senkron oturumlardan sonra gönüllü öğretmenlere mentorluk sunulmuştur. Mentorluk sonrasında katılımcılara uygulanan mentorluk değerlendirme anketi sonuçlarına göre, katılımcıların sürece dair görüşleri olumlu olsa da önceki eğitim basamağına kıyasla daha düşüktür. Mentorluk sürecindeki görevleri yerine getirme durumlarına dair katılımcı görüşlerine bakıldığında da ilk görev öğretmenlerin %81,81’i tarafından tamamlanmış iken, ikinci ve üçüncü görevler için bu oran %77,27’ye ve son görev içinde %54,55’e düşmektedir. Katılımcıların görevleri yerine getirmeye dair düşüşün nedenlerinin detaylı analiz edilmesi önerilebilir. Mentorluk sürecine dair öğretmenlerin görevlerini yerine getirme süreçleri için dijital sistemdeki veriler de analiz edilmiştir. Bu analize göre mentorluk sürecine katılan öğretmenlerin %22,4’ü en az bir mentorluk görevine başlamıştır.

Mentorluk sürecine katılan katılımcıların velilerine yönelik de uzman atölyesi gerçekleştirilmiştir. Uzman atölyesi sonrasında uygulanan veli değerlendirme anketinde de genel olarak atölyenin velilerin gözünde katkı sağlayıcı olduğu görülmektedir. Bununla birlikte, velilerin çocuğu için eşitliği gözeten oyuncak ya da kıyafet seçebilme gibi doğrudan davranışa dönük konularda desteğe ihtiyaç duydukları görülmektedir.

ÖRAV

Kurucu

 Garanti BBVA

    /ogretmenakademisivakfi /orav2008

www.orav.org.tr | www.ekampus.orav.org.tr